

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om olycksfallsförsäkring ändras. Bestämmelserna om den förvärvsinkomst som utgör grund för arbetsolycksfallsförsäkringspremierna ändras så att förvärvsinkomsten överensstämmer med arbetspensionssystemets förnyade arbetsinkomstbegrepp. Det föreslås att de förutsättningar för överlåtelse av olycksfallsförsäkringsbestånd som det föreskrivs om i lagen om olycksfallsförsäkring utsträcks till att gälla också fusion, delning och flyttning av hemort i fråga om försäkringsbolag som bedriver olycksfallsförsäkring. Försäkringsinspektionen skall inte ge sitt samtycke

till dessa åtgärder, om åtgärden väsentligt försvagar arbetstagarnas lagstadgade skydd eller äventyrar verksamhetsförutsättningarna för olycksfallsförsäkringssystemet eller dess förmåga att klara sina förpliktelser.

Dessutom föreslås ändringar i de bestämmelser i lagen om olycksfallsförsäkring som gäller förvaring av handlingar samt dröjsmålsränta på premier som föranleds av oförsäkrade arbetsolyckor och verkställbarheten i anslutning till dessa.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Nuläge	4
1.1. Verkställandet av den lagstadgade olycksfallsförsäkringen	4
Bestämmelser om överlåtelse av försäkringsbestånd.....	4
Bestämmelser om fusion och delning av försäkringsbolag	5
Rådets förordning om stadga för europabolag (SE)	6
Nationella bestämmelser som kompletterar europabolagsförordningen	6
Möjligheten att motsätta sig flyttning av hemort och fusion.....	7
1.2. Förvärvsinkomstbegreppet i olycksfallsförsäkringen	8
1.3. Försäkringsskyldigheten och olycksfall som inträffar i oförsäkrat arbete	8
1.4. Uppbevarandet av handlingar i försäkringsanstalten.....	8
2. Bedömning av nuläget	8
2.1. Fusion och delning av försäkringsbolag och flyttning av hemort	8
2.2. Begreppet förvärvsinkomst.....	9
2.3. Försäkringsskyldigheten och olycksfall som har inträffat i oförsäkrat	10
arbete	10
2.4. Uppbevarande av handlingar som ansluter till	11
olycksfallsförsäkringssystemet	11
3. Föreslagna ändringar	11
3.1. Fusion och delning av försäkringsbolag och flyttning av hemort	11
3.2. Lönebegreppet i den lagstadgade olycksfallsförsäkringen	11
3.3. Försäkringsskyldigheten och olycksfall som inträffar i oförsäkrat	12
arbete	12
3.4. Uppbevarande av handlingar som ansluter sig till verkställandet	12
olycksfallsförsäkringen	12
4. Propositionens konsekvenser	12
5. Beredningen av propositionen	13
6. Samband med andra propositioner.....	13
DETALJMOTIVERING.....	14
1. Lagförslag.....	14
2. Ikraftträdande.....	21
3. Lagstiftningsordning	21
LAGFÖRSLAG	22
om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring	22
BILAGA.....	26

PARALLELLTEXTER.....	26
om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring	26

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Verkställandet av den lagstadgade olycksfallsförsäkringen

Verkställandet av det lagstadgade olycksfallsförsäkringssystemet (försäkring mot arbetsolycksfall) har genom lag getts i uppdrag åt privata försäkringsbolag. De försäkringsbolag som verkställer olycksfallsförsäkringen är försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag. Ett försäkringsaktiebolag kan också vara ett publikt aktiebolag och ett ömsesidigt försäkringsbolag ett publikt ömsesidigt försäkringsbolag. Om försäkringsbolag föreskrivs i lagen om försäkringsbolag (1062/1979). I lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) föreskrivs om de skyldigheter som ett försäkringsbolag som bedriver olycksfallsförsäkring har i sitt uppdrag.

Systemet med en enda koncession enligt rådets direktiv om samordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring samt om ändring av direktiv 73/239/EEG och 88/357/EEG (92/49/EEG, nedan direktivet om annan direkt försäkring än livförsäkring) genomfördes i det finska systemet för försäkring mot arbetsolycksfall den 1 juli 2001 genom lagen om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring och lagen om ändring av 2 kap. 5 § i lagen om försäkringsbolag (483—484/2001, RP 58/2001 rd). Ett försäkringsbolag som har sin hemort i en annan medlemsstat i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) kan med en enda koncession som utfärdats av hemstaten bedriva olycksfallsförsäkring i Finland antingen genom att inrätta en representation i Finland eller genom att bedriva försäkringsrörelse från hemstaten eller från ett driftställe i en annan medlemsstat. Den finansiella tillsynen över ett försäkringsbolag som bedriver olycksfallsförsäkring hör till hemstaten och bolaget omfattas av hemstatens solvensbestämmelser. I övrigt skall ett utländskt försäkringsbolag som bedriver

olycksfallsförsäkring i Finland enligt artikel 55 i direktivet om annan direkt försäkring än livförsäkring iaktta finsk lagstiftning. Om inte annat följer av bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring, tillämpas lagen om försäkringsbolag på inhemska försäkringsbolag och lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) på utländska försäkringsbolag som bedriver arbetsolycksfallsförsäkring.

Bestämmelser om överlåtelse av försäkringsbestånd

Bestämmelser om överlåtelse av skadeförsäkringsbolags försäkringsbestånd finns i lagen om försäkringsbolag och lagen om utländska försäkringsbolag. Enligt 16 a kap. 9 § 4 mom. i lagen om försäkringsbolag skall Försäkringsinspektionen ge sitt samtycke till en överlåtelse av ett försäkringsbolags försäkringsbestånd till ett annat inhemskt försäkringsbolag, om överlåtelsen inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar eller äventyrar en sund utveckling av försäkringsväsendet. Om det försäkringsbestånd som skall överlätas innehåller försäkringsavtal som har slutits med stöd av etableringsrätten eller det fria tillhandahållandet av tjänster, skall Försäkringsinspektionen inhämta godkännande av de myndigheter som utövar tillsyn över försäkringen i den stat där den risk som försäkringsbeståndet täcker finns. Annat försäkringsbestånd kan enligt 16 a kap. 14 § 1 mom. överlätas till ett utländskt bolag endast om det föreligger särskilda skäl.

Enligt 10 kap. i lagen om utländska försäkringsbolag beslutar myndigheten i det överlåtande bolagets hemstat om överlåtelse av försäkringsbestånd efter att först ha inhämtat Försäkringsinspektionens samtycke, ifall ett utländskt försäkringsbolag vars hemstat är en annan EES-stat (ett EES-försäkringsbolag) överlåter försäkringsbeståndet enligt skadeförsäkringsavtal, om den risk som täcks av avtalen finns i Finland, till ett finskt försäkringsbolag eller till ett annat utländskt EES-

försäkringsbolag. Om det övertagande bolaget har sin hemort i Finland, ger Försäkringsinspektionen den myndighet som svarar för försäkringsinspektionen av det överlåtande bolaget ett utlåtande om huruvida det övertagande bolaget med beaktande av överlåtelsen av försäkringsbeståndet har ett tillräckligt verksamhetskapital.

Olycksfallsförsäkringen är ett lagstadgat socialförsäkringssystem som inrättats till skydd för arbetstagarna. Den ansvarsskuld som omfattas av en överlåtelse av försäkringsbeståndet består när det gäller olycksfallsförsäkring i huvudsak av ersättningsansvar som är försäkringsbolagets skuld till de försäkrade arbetstagarna. I samband med de ändringar som gjordes till följd av direktivet om annan direkt försäkring än livförsäkring togs därför en särskild bestämmelse in i 29 a § i lagen om olycksfallsförsäkring, enligt vilken, med avvikelser från vad som bestäms i 16 a kap. 9 § 4 mom. och 14 § 1 mom. i lagen om försäkringsbolag, samtycke skall ges till överlåtelse av ett olycksfallsförsäkringsbestånd, om överlåtelsen inte väsentligt försvagar de försäkrades skydd eller äventyrar verksamhetsförutsättningarna för försäkringssystemet enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller dess förmåga att klara sina förpliktelser. Samma villkor tillämpas både på överlåtelser av olycksfallsförsäkringsbestånd till inhemska och till utländska försäkringsbolag.

Enligt en regeringsproposition som behandlar överlåtelsen av försäkringsbestånd som hänför sig till olycksfallsförsäkring (RP 58/2002 rd) skall det när förutsättningarna för överlåtelsen bedöms beaktas hur det övertagande bolaget ämnar ordna sin verksamhet så att arbetstagarna får de förmåner som det föreskrivs om i lagen om olycksfallsförsäkring samt rådgivning och service i skadeståndsären. Därför skall det övertagande försäkringsbolaget ha tillräcklig kunskap om olycksfallsförsäkringen, ersättningspraxis och lokala förhållanden som inverkar på skadestånden. Det övertagande bolagets verksamhet skall ordnas så att det också kan sköta andra de uppdrag som genom lag tilldelats försäkringsbolag som bedriver lagstadgad olycksfallsförsäkring. Sådana är uppgifter i anslutning till uppbörderna av olika lagstadga-

de avgifter, så som avgifter för finansieringen av olycksfallsförsäkringssystemets gemensamma kostnader, arbetslöshetsförsäkringspremier och arbetarskyddsavgifter. Redovisningen av avgifterna måste kunna säkerställas också i de fall när försäkringen försummas.

När verkningarna av en överlåtelse av försäkringsbestånd bedöms beaktas det överlåtande och det övertagande försäkringsbolagets solvens samt de lagbestämmelser om återförsäkring och vidare överlåtelse av försäkringsbeståndet som skall tillämpas på det övertagande försäkringsbolaget. När man överväger om överlåtelsen äventyrar verksamhetsförutsättningarna för det lagstadgade försäkringssystemet enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller dess förmåga att klara sina förpliktelser, skall man bl.a. beakta hur det överlåtande och det övertagande försäkringsbolaget skall förbereda sig för de respektive bestämmelser som gäller ett eventuellt ansvar med gemensam garanti.

De förutsättningar som det föreskrivs om i 29 a § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring har i paragrafens 2 mom. utvidgats till att i tillämpliga delar gälla också samtycke som Försäkringsinspektionen med stöd av 64—66 § i lagen om utländska försäkringsbolag ger till överlåtelse av ett utländskt försäkringsbolags olycksfallsförsäkringsbestånd. På överlåtelse av försäkringsbestånd tillämpas i övrigt de bestämmelser om förfarandet som finns i lagen om försäkringsbolag.

Bestämmelser om fusion och delning av försäkringsbolag

Ett försäkringsbolag kan fusioneras så att det övertagande bolaget och ett eller flera överlåtande bolag fusionernas, eller så att minst två överlåtande bolag tillsammans bildar ett övertagande bolag. Ett försäkringsbolag kan delas så att dess försäkringsbestånd samt övriga tillgångar och skulder delvis eller helt, utan likvidationsförfarande överförs till ett eller flera försäkringsaktiebolag som därvid bildas, varvid aktieägarna i det ursprungliga bolaget såsom vederlag får aktier i det övertagande bolaget. Försäkringsinspektionen skall enligt lagen om försäkringsbolag

ge sitt samtycke till fusion och delning, om åtgärden inte kränker de förmåner som försäkringarna omfattar eller äventyrar en sund utveckling av försäkringsväsendet.

Rådets förordning om stadga för europabolag (SE)

Rådets förordning (EG) nr 2157/2001 om stadga för europabolag (europabolagsförordningen) blev tillämplig i EU och övriga EES-stater den 8 oktober 2004. Europabolag är en aktiebolagsform, med vars hjälp aktiebolag och andra privaträttsliga och offentligrättsliga juridiska personer från olika stater kan ordna företagsstrukturer över medlemsstaternas gränser. Ett europabolag kan bl.a. annat bildas så att minst två publika aktiebolag som är registrerade i olika medlemsstater bildar ett europabolag som registreras i en stat som är ett av bolagens hemstat eller i en annan EES-stat. I samband med fusionen kan också det övertagande bolag som blir europabolag flytta sitt säte till en annan stat. Försäkringsbolag som omfattas av olika medlemsstaters lagstiftning kan också bilda ett holding-europabolag. Ett publikt aktiebolag som sedan minst två år har ett dotterbolag som omfattas av lagstiftningen i en annan medlemsstat kan också bilda ett europabolag. Ett europabolag kan också bilda ett europadotterbolag.

Europabolagsförordningen innehåller bestämmelser om förfarande vid fusion, registrering av fusion, skydd för minoritetsdelägare och borgenärer samt myndighetstillsyn. När det gäller frågor som inte regleras i förordningen skall den nationella lagstiftningen i respektive hemstat tillämpas på de fusionerande bolagen. Ett europabolags stadgeenliga säte och huvudkontor skall ligga i den stat som bolaget är registrerat i. Ett europabolags säte kan också flyttas till en annan medlemsstat utan avveckling av bolaget så, att den mottagande statens lagstiftning för europabolag och publika aktiebolag tillämpas på bolaget efter flyttningen. I medlemsstaternas lagstiftning får ett europabolag försättas i en ställning som avviker från de nationella publika aktiebolagens ställning endast om förordningen tillåter det. Ett europabolag har alltså i princip samma rättigheter och skyl-

digheter som ett publikt aktiebolag i den medlemsstat där det har sitt säte.

Nationella bestämmelser som kompletterar europabolagsförordningen

Nationella bestämmelser som kompletterar europabolagsförordningen har utfärdats genom lagen om europabolag (742/2004) och vissa andra lagar som har samband med den (RP 55/2004 rd). Enligt lagen om europabolag skall ett europabolag som registreras i Finland och ett utländskt europabolags filial antecknas i Patent- och registerstyrelsens handelsregister. Patent- och registerstyrelsen utfärdar också de intyg som avses i rådets förordning för de fusionerande finska bolagens del och vid flyttning av ett europabolags hemort.

De kompletterande bestämmelser som gäller skadeförsäkringsbolag utfärdades genom en lag om ändring av lagen om försäkringsbolag (751/2004). Enligt lagen får Patent- och registerstyrelsen inte ge ett intyg om tillstånd för flyttning av hemort, om Försäkringsinspektionen har meddelat att försäkringsbolaget inte har iakttagit bestämmelserna om flyttning av hemort eller bestämmelserna om fortsättande av verksamheten eller avslutande av verksamheten eller att flyttningen kränker förmåner som försäkringarna omfattar.

Försäkringsinspektionen kan enligt 16 kap. 13 § i lagen om försäkringsbolag vägra finska försäkringsbolag att delta i en fusion, om den kränker de förmåner som försäkringarna omfattar eller äventyrar en sund utveckling av försäkringsväsendet. Detsamma gäller enligt 13 a § i samma kapitel ett i Finland registrerat försäkringsbolags deltagande i bildandet genom fusion av ett sådant europabolag som avses i europabolagsförordningen. Om det övertagande europabolaget registreras i en annan EES-stat, kan samtycke dock inte vägras med motiveringen att fusionen äventyrar en sund utveckling av försäkringsväsendet i Finland. Patent- och registerstyrelsen får inte heller ge ett intyg som förutsätts för verkställande av ett finskt försäkringsbolags deltagande i en fusion, om Försäkringsinspektionen har meddelat att försäkringsbolaget inte har vidtagit de åtgärder eller uppfyllt

de formaliteter som en fusion förutsätter. Om ett försäkringsbolag som till följd av flyttning av hemort blir ett utländskt försäkringsbolag fortsätter sin verksamhet i Finland, tillämpas bestämmelserna i lagen om utländska försäkringsbolag på bolaget.

Möjligheten att motsätta sig flyttning av hemort och fusion

Enligt europabolagsförordningen kan det i en medlemsstats lagstiftning föreskrivas i fråga om europabolag som är registrerade i staten, att en flyttning av hemort som leder till att en annan lag blir tillämplig, inte träder i kraft om en behörig myndighet i medlemsstaten motsätter sig flyttningen med hänvisning till allmänintresset. På motsvarande sätt kan det föreskrivas i en medlemsstats lagstiftning att ett inhemskt bolag inte kan delta i bildandet av ett europabolag genom fusion, om en behörig myndighet i medlemsstaten motsätter sig överlåtagandet med hänvisning till allmänintresset.

Enligt Europeiska gemenskapernas domstols (EG-domstolen) rättspraxis kan endast bestämmelser som överensstämmer med det allmänna intresset begränsa eller försvåra utnyttjandet av friheten att tillhandahålla tjänster och etableringsfriheten. Allmänintresset har inte definierats närmare i gemenskapsrätten. Begreppet grundar sig på EG-domstolens tolkningsprinciper, som påverkas av syftet med ifrågavarande gemenskapsnorm och EG-fördraget. Enligt rättspraxis kan det föreskrivas om motsättande som grundar sig på allmänintresset endast om det i gemenskapens lagstiftning inte redan genomförts uttömmande harmoniseringsåtgärder inom det område som det aktuella allmänintresset gäller. Om området inte har harmoniserats, kan det i en nationell lag föreskrivas om en sådan icke-diskriminerande begränsning som kan motiveras med tvingande skäl i anslutning till allmänintresset och som är ägnad att garantera att syftet med begränsningen uppnås. Vidare förutsätts att begränsningen inte inkräktar på de grundläggande friheterna mer än vad som behövs för att syftet skall uppnås. Begränsningen skall också objektivt sett vara behövlig och proportionerlig i förhållande till syftet.

Europaparlamentet och rådets direktiv om gränsöverskridande fusioner av aktiebolag och andra bolag med begränsat ansvar

Europaparlamentet och rådet har den 26 oktober 2005 antagit ett direktiv om gränsöverskridande fusioner av aktiebolag och andra bolag med begränsat ansvar 2005/56/EG (fusionsdirektivet). Direktivet har som mål att minska de svårigheter som lagstiftning och förvaltning bereder vid gränsöverskridande fusioner av bolag som är verksamma i gemenskapen. Avsikten med direktivet är att gynna i synnerhet små och medelstora företag, som på grund av sin mindre storlek i jämförelse med storföretagen och sin kapitalstruktur inte kan utnyttja de möjligheter som europabolagsförordningen erbjuder.

Direktivet gäller fusion av sådana aktiebolag eller bolag med begränsat ansvar som har bildats enligt lagstiftningen i någon medlemsstat och vars stadgeenliga säte, centralförvaltning eller huvudkontor finns i gemenskapen, när minst två av bolagen hör till tillämpningsområdet för olika medlemsstaters lagstiftning. Utöver publika aktiebolag omfattar direktivet alla kapitalbolag som är juridiska personer och som har ett aktiekapital eller motsvarande kapital och som har tillgångar som uteslutande svarar för bolagets skulder. I Finland har bl.a. försäkringsaktiebolagen en bolagsform som uppfyller dessa villkor. Gränsöverskridande fusioner är möjliga endast mellan sådana bolagsformer, vilkas fusioner är tillåtna enligt respektiver medlemsstaters nationella lagstiftning. Ett bolag som deltar i en gränsöverskridande fusion skall iakttä de nationella bestämmelserna och formaliteterna i den medlemsstat som det lyder under.

De nationella bestämmelserna som avses i fusionsdirektivet får inte begränsa etableringsfriheten och den fria rörligheten för kapital, om det inte är motiverat enligt EG-domstolens rättspraxis och om inte allmänintresset kräver det och begränsningen är nödvändig och ändamålsenlig för uppfyllandet av sådana krav. På gränsöverskridande fusioner tillämpas alltså sådan nationell lagstiftning som gör det möjligt för de nationella myndigheterna att motsätta sig en viss natio-

nell fusion med hänsyn till allmänintresset, om minst ett av de fusionerande bolagen lyder under den aktuella medlemsstaten. Fusionsdirektivet innehåller vidare bestämmelser om fusionsplan och ett yttrande avsett för aktieägarna och om behöriga myndigheter i medlemsstaterna.

1.2. Förvärvsinkomstbegreppet i olycksfallsförsäkringen

Kostnaderna för förmåner och verkställandet av olycksfallsförsäkringen finansieras med försäkringspremier som uppbärs hos arbetsgivarna. Arbetsgivarens olycksfallsförsäkring omfattar alla arbetstagare som står i anställningsförhållande till arbetsgivaren. Försäkringspremien grundar sig på det lönebelopp som arbetsgivaren betalar till sina arbetstagare under försäkringsperioden. Om vilka förvärvsinkomster som räknas in i lönebeloppet föreskrivs i statsrådets förordning om de förvärvsinkomster som skall inräknas i det lönebelopp som olycksfallsförsäkringspremien grundar sig på, och som gäller till utgången av året (1145/2004, nedan förordningen om lönebelopp). Enligt förordningens 1 § betraktas lön eller annat vederlag som har betalats som ersättning för arbete som sådan förvärvsinkomst som försäkringspremien grundar sig på. Som vederlag för arbete utomlands betraktas den lön som skulle betalas för motsvarande arbete i Finland, eller lön som annars kan anses motsvara arbetet.

1.3. Försäkringsskyldigheten och olycksfall som inträffar i oförsäkrat arbete

Arbetsgivaren är enligt 10 § i lagen om olycksfallsförsäkring fri från sin försäkringsplikt tills antalet arbetsdagar som han låtit utföra under kalenderåret överstiger 12. Också en arbetsgivare som inte är en sammanslutning eller en stiftelse och som vid den senaste kommunalbeskattningen blivit påförd skatt för en inkomst av högst 571,84 euro (nedan en liten arbetsgivare), är fri från sin försäkringsplikt tills antalet arbetsdagar som han låtit utföra under ett kalenderår är fler än 30. Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund svarar för ersättandet av arbetsolycksfall som har inträffat i oförsäkrat arbete. Förbundet

betalar skadestånd både i de fall då försäkringsskyldigheten inte hunnit uppstå och då arbetsgivaren har försummat sin försäkringsskyldighet. En arbetsgivare som inte är skyldig att teckna försäkring svarar dock för en självriskandel på 85 euro (2005) av utbetalda ersättningar. Om en arbetsgivare försummar att betala denna självriskandel, betalar Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund andelen till den skadade och återkräver beloppet av arbetsgivaren. Förbundet har rätt att hos en arbetsgivare som försummat försäkringsskyldigheten återkräva högst 1 720 euro per skada (2005) av de ersättningar som förbundet har betalat till den skadade. När försäkringsskyldigheten försumrats kan Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund dessutom uppbära en avgift hos arbetsgivaren som motsvarar högst ett fyrfaldigt belopp av försäkringspremien och högst för det innevarande året och de tre senast föregående åren (nedan förhöjning på grund av försumelse).

1.4. Uppbevarandet av handlingar i försäkringsanstalten

Försäkringsanstalten skall uppevara handlingar som ansluter sig till verkställandet av olycksfallsförsäkringen så som Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund bestämmer på basis av allmänna anvisningar av ministeriet. Efter en tid som bestäms i de allmänna anvisningarna kan dock i stället för originalen av handlingarna och uppgifterna dessa registreras med anlitande av en metod som ministeriet har godkänt och varmed det ursprungliga innehållet i handlingarna och uppgifterna på ett tillförlitligt sätt bevaras.

2. Bedömning av nuläget

2.1. Fusion och delning av försäkringsbolag och flyttning av hemort

Den som skadats i ett arbetsolycksfall har rätt till skadestånd enligt lagen om olycksfallsförsäkring. Ersättningsansvar är ofta långvariga, eftersom förmånerna i regel utbetalas i form av fortlöpande ersättningar. Försäkringsbolagets ersättningskyldighet grundar sig på den försäkring som gällde när

olycksfallet inträffade. För ersättning för yrkessjukdomar ansvarar det försäkringsbolag som har försäkrat det arbete som senast har kunnat orsaka yrkessjukdomen. Försäkringsbolagets ansvar kan t.ex. i fråga om asbestrelaterade sjukdomar framgå först efter flera årtionden efter det att arbetet som gett upphov till sjukdomen har upphört. Försäkringsbolagen måste förbereda sig för framtida ersättningsansvar genom att på förhand fondera medel som kommer att behövas. Till följd av arbetspensionsreformen 2005 blir olycksfallsförsäkringen i sin helhet primär också i förhållande till arbetspension.

På grund av olycksfallsförsäkringens särdrag kan samma negativa följder i fråga om arbetstagarnas skydd mot olycksfall samt olycksfallsförsäkringssystemets verksamhetsförutsättningar och risktäckningskapacitet ansluta sig till fusion och delning och flyttning av hemort som till överlåtelse av olycksfallsförsäkringsbestånd när det gäller försäkringsbolag som bedriver olycksfallsförsäkring. Inom olycksfallsförsäkringen kan en arbetstagare som är förmånstagare inte förhindra en eventuell försämring av försäkringsskyddet som följer av en fusion eller delning av försäkringsbolaget eller en flyttning av dess hemort. Arbetsgivaren har i egenskap av försäkringstagare rätt att säga upp olycksfallsförsäkringen p.g.a. en sådan åtgärd. Rätten att säga upp försäkringen är dock inte av betydelse när det gäller ersättningsansvar där försäkringsbolagets ansvar grundar sig på skador som inträffat under försäkringsperioder som har infallit före uppsägningen. Om en fusion, delning eller flyttning av hemort medför att försäkringsbolagets ersättningsansvar saknar täckning, skall de i sista hand genom den gemensamma garanti som det föreskrivs om i 38 b och 38 c § i lagen om olycksfallsförsäkring betalas av alla försäkringsskyldiga arbetsgivare.

Europabolagsförordningen tillämpas på försäkringsbolag som bedriver olycksfallsförsäkring i Finland. Också fusionsdirektivet tillämpas på försäkringsaktiebolag som bedriver olycksfallsförsäkring. På ett försäkringsbolag som bildas genom en gränsöverskridande fusion tillämpas efter fusionen den nationella lagstiftningen i den medlemsstat där bolaget har sin hemort. Om ett inhemskt

försäkringsbolag som bedriver olycksfallsförsäkring fusioneras, på det sätt som avses i europabolagsförordningen eller fusionsdirektivet, med ett försäkringsbolag som skall registreras i en annan medlemsstat eller flyttar sin hemort till en annan medlemsstat, skall bolaget i fråga om den olycksfallsförsäkring som bedrivs i Finland fortsättningsvis tillämpa finsk lagstiftning med undantag för de bestämmelser som gäller bolagets solvens och tillsynen över den. I fråga om solvensen och tillsynen över den gäller hemstatens lagstiftning. Därför är det motiverat att Försäkringsinspektionen vid behov också får förbjuda en fusion, delning eller flyttning av hemort på samma grunder som gäller överlåtelser av olycksfallsförsäkringsbestånd.

Genom nationell lagstiftning är det enligt europabolagsförordningen möjligt att endast med hänvisning till allmänintresset förbjuda en fusion eller en flyttning av hemort, när åtgärden skulle medföra en ändring av tillämplig lag. På gränsöverskridande fusioner tillämpas enligt fusionsdirektivet den lagstiftning i en medlemsstat som gör det möjligt för en nationell myndighet att motsätta sig en viss nationell fusion med hänsyn till allmänintresset, om minst ett av de fusionerande bolagen lyder under denna stats lagstiftning. På en gränsöverskridande fusion får alltså tillämpas begränsningar i den finska lagstiftning som gäller fusion mellan inhemska försäkringsbolag och som överensstämmer med allmänintresset.

I EG-domstolens rättspraxis har bl.a. begränsningar som avser skydd av arbetstagare och deras sociala trygghet samt borgenärernas ställning ansetts överensstämma med allmänintresset. Begränsningarna skall dock objektivt sett vara nödvändiga och stå i proportion till sitt syfte. Europabolagsförordningens syfte är bl.a. att minoritetsdelägare, borgenärer och andra innehavare av rättigheter som motsätter sig en flyttning av hemort skall ha ett tillräckligt och proportionerligt skydd för sina förmåner. En flyttning av hemort får inte heller påverka rättigheter som erhållits före flyttningen.

2.2. Begreppet förvärvsinkomst

Enligt den reform av arbetspensionssystem-

met (634—644/2003, RP 242/2003) som trädde i kraft vid ingången av 2005 bestäms arbetspensionen i regel på grundval av förvärvsinkomsterna. Genom de ändringar av lagen om arbetspension (APL) som trädde i kraft samtidigt (885/2004, RP 39/2004 rd) förtydligades också bestämmelserna om förvärvsinkomster som arbetspensionen grundar sig på så att de motsvarar vedertagen tillämpningspraxis. Bestämmelserna är mer detaljerade än tidigare och innehåller några ändringar av praxis. Enligt 7 § i APL beaktas lön eller något annat vederlag som har betalats eller avtalats att betalas som ersättning för arbete vid fastställandet av den förvärvsinkomst som utgör grund för arbetspensionen. Ett sådant vederlag anses höra till den förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen också då det erlaggs till arbetstagaren av ett konkursbo, en sådan myndighet som enligt lönegarantilagen (866/1998) ansvarar för lönegarantin eller någon annan betalare (ställföreträdande betalare) istället för av arbetsgivaren. Till förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen hör också ett vederlag för arbete som har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av betjäningavgifter eller frivilliga gåvor av allmänheten, dagpenning som betalas av en sjukkasse enligt lagen om försäkringskassor (1164/1992) och som arbetstagaren erhåller istället för lön som betalas med stöd av lag, kollektivavtal eller något annat avtal, eller stöd för privat vård av barn enligt lagen om stöd av hemvård och privat vård av barn (1128/1996) eller något annat stöd som betalas av staten eller kommunen.

I 7 § 3 mom. APL finns dessutom en förteckning med exempel på anställningsförmåner som inte anses vara vederlag för arbete och därför inte hör till de förvärvsinkomster som utgör grund för pensionen. I paragrafens 4 mom. finns en bestämmelse om fastställande av förvärvsinkomst som motsvarar vedertagen praxis när en arbetstagare från Finland sänds utomlands för att arbeta eller anställs utomlands av en finsk arbetsgivare så att arbetstagaren omfattas av tillämpningsområdet för APL. I så fall betraktas den lön som skulle betalas för motsvarande arbete i Finland som den förvärvsinkomst som utgör grund för pensionen. Om motsvarande arbete inte finns i Finland, betraktas den lön som annars

kan anses motsvara nämnda arbete som förvärvsinkomst.

En så stor överensstämmelse med arbetspensionssystemets lönebegrepp som möjligt var målet också för den gällande förordningen om lönebelopp. Definitionen på förvärvsinkomst i olycksfallsförsäkringens förordning om lönebelopp motsvarar också med vissa undantag till ordalydelsen begreppet förvärvsinkomst i första meningen i 7 § 1 mom. och 3 mom. i APL. På tillämpningsnivå har olikheterna i jämförelse med arbetspensionssystemet närmast gällt den kompletterande dagpenning som utbetalas via en arbetsplatskassa i anslutning till arbetsgivaren i enlighet med lagen om försäkringskassor och inte ersättningar för upphovsrätt som inte räknas till förvärvsinkomst som försäkringspremien grundar sig på. Skillnadernas ekonomiska betydelse är dock obetydlig. De förtydligande bestämmelserna gällande förvärvsinkomst som togs in i 7 § i APL i samband med arbetspensionsreformen saknas i förordningen om lönebelopp. Bl.a. gränsdragningssituationer i anslutning till de nya avlöningsformerna gäller lika väl olycksfallsförsäkringen, varför det finns behov att införa närmare bestämmelser. Skillnaderna mellan lönebegreppen i de olika socialförsäkringssystemen försvårar lönebokföringen för arbetsgivaren som sköter redovisningen av arbetstagarens socialförsäkringspremier. Skillnaderna är inte heller ändamålsenliga med tanke på överskådligheten i fråga om finansieringen av systemen. Också inom sjukförsäkringssystemet och folkpensionssystemet har förvärvsinkomstbegreppet förnyats för att med vissa undantag motsvara arbetspensionssystemets förvärvsinkomstbegrepp. Om förvärvsinkomster som utgör grund för olycksfallsförsäkringspremien borde också föreskrivas i lag istället för i förordning.

2.3. Försäkringsskyldigheten och olycksfall som har inträffat i oförsäkrat arbete

Gränsen på 30 dagar som gäller för små arbetsgivares försäkringsskyldighet har inte längre tillämpats p.g.a. av att den är för låg. Å andra sidan kan inte bestämmelsen om att

arbete över 12 dagar skall finansieras av de försäkringsskyldiga arbetsgivarna inte längre anses vara motiverad. En enda gräns för försäkring i lagen är också tydligare och lättare att tillämpa.

I lagen om olycksfallsförsäkring föreskrivs inte längre om dröjsmålsränta på den förhöjning som uppbärs när försäkringen försummas. I lagen finns inte heller någon bestämmelse som skulle göra det möjligt att i likhet med vad som gäller andra avgifter utan dom eller beslut direkt söka ut den självriskandel som uppbärs hos arbetsgivaren när det gäller oförsäkrade olycksfall, förhöjningen som uppbärs hos arbetsgivaren när försäkringen försummas eller arbetsgivarens andel av ersättningen.

2.4. Uppbevarande av handlingar som ansluter till olycksfallsförsäkringssystemet

I grundlagen förutsätts att det bestäms genom lag om förvaringstiderna för handlingar och uppgifter som ansluter sig till olycksfallsförsäkringen. Arkivlagen (831/1994) gäller också försäkringsanstalter om bedriver olycksfallsförsäkring till den del som de i denna verksamhet erhåller sådana handlingar som avses i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Arkivverket bestämmer vilka handlingar som skall förvaras varaktigt. Med handling avses en framställning i skrift eller bild eller en på elektronisk väg eller på annat sätt åstadkommen framställning som kan läsas, avlyssnas eller annars uppfattas med tekniska hjälpmedel. Arkivbildaren skall bestämma förvaringstiderna och förvaringssätten för handlingar som inkommer och uppstår till följd av skötseln av uppgifterna och ha en arkivbildningsplan över dem. När förvaringstiderna för handlingarna bestäms skall det beaktas vad som särskilt föreskrivs och bestäms om dem. Eftersom det gäller lagstadgad social trygghet är det motiverat att de försäkringsanstalter som verkställer den lagstadgade olycksfallsförsäkringen följer de enhetliga förvaringstiderna för handlingar som beaktar vilka behov som finns för förvaringen av handlingar som hör till verkställandet av systemet. Därför bör det föreskrivas om förvaringsti-

derna i lagen om olycksfallsförsäkring.

3. Föreslagna ändringar

3.1. Fusion och delning av försäkringsbolag och flyttning av hemort

Det föreslås att de villkor för överlåtelse av olycksfallsförsäkringsbestånd som det föreskrivs om 29 a § i lagen om olycksfallsförsäkring utsträcks till att gälla också fusion, delning och flyttning av hemort i fråga om försäkringsbolag som bedriver arbetsolycksfallsförsäkring. Eftersom olycksfallsförsäkringen sköts i försäkringsbolagen vid sidan om annan skadeförsäkring, föreslås att lagändringen skrivs så att den bedömning av förutsättningarna för fusion, delning och flyttning av hemort enligt lagen om försäkringsbolag som görs vid beviljande av tillstånd också skall göras för den övriga försäkringsverksamhetens del. Avsikten är att förutsättningarna för fusion, delning och flyttning av hemort skall bedömas enligt samma principer som förutsättningarna för överlåtelse av olycksfallsförsäkringsbestånd enligt gällande 29 a § i lagen om olycksfallsförsäkring.

Det lagstadgade olycksfallsförsäkringssystemet finansieras med arbetsgivarnas obligatoriska försäkringspremier och systemet utvecklas i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna. Därför föreslås att Försäkringsinspektionen vid övervägandet av förutsättningarna för en överlåtelse av försäkringsbestånd, en fusion, en delning eller en flyttning av hemort vid behov skall begära ett utlåtande av arbetsmarknadens viktigaste centralorganisationer om åtgärdens verkningar på de allmänna förutsättningarna för verkställandet av olycksfallsförsäkringssystemet.

3.2. Lönebegreppet i den lagstadgade olycksfallsförsäkringen

Det föreslås att det föreskrivs om den förvärvsinkomst som olycksfallsförsäkringspremierna grundar sig på i lagen om olycksfallsförsäkring. Bestämmelserna motsvarar arbetspensionsförsäkringssystemets förvärvsinkomstbegrepp. Regeringen har avlåtit en

proposition till riksdagen med förslag till lag om pension för arbetstagare och till vissa lagar som har samband med den (RP 45/2005 rd) som skall sammanföra lagstiftningen om arbetspension för löntagare inom den privata sektorn. Enligt den föreslagna nya lagen om pension för arbetstagare skall ett och samma förvärvsinkomstbegrepp utgöra grund för pensionen och försäkringspremien. Genom lagen preciseras också till vissa delar förvärvsinkomstbegreppet i den arbetspensionslagstiftning som trädde i kraft vid ingången av innevarande år. Det föreslås att preciseringarna också beaktas i bestämmelserna om den förvärvsinkomst som utgör grund för olycksfallsförsäkringspremien.

3.3. Försäkringsskyldigheten och olycksfall som inträffar i oförsäkrat arbete

Enligt förslaget ändras lagen om olycksfallsförsäkring så att den nuvarande 30-dagarsgränsen för försäkring slopas. Försäkringsskyldigheten börjar enligt förslaget alltid när antalet arbetsdagar som en arbetsgivare låter utföra överstiger 12 dagar. För att arbetstagaren skall få ersättning snabbare fastställs det vedertagna förfarandet vid uppbörderna av små arbetsgivares självriskandel på lagnivå så, att den skadade inte behöver ansöka separat om självriskandelen hos arbetsgivaren. Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund betalar också arbetsgivarens självriskandel direkt till den skadade och uppbär motsvarande belopp i efterskott hos arbetsgivaren. Förfarandet är motiverat också därför att det i början av behandlingen av ett skadeståndsärende som enligt lagen hör till Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund inte alltid finns uppgift om huruvida ärendet gäller en liten arbetsgivare eller en arbetsgivare som försummat sin försäkringsskyldighet.

Bestämmelserna om dröjsmålsränta i lagen om olycksfallsförsäkring föreslås utvidgas så att de också gäller försenad förhöjning på grund av försummelse. Det föreslås att det föreskrivs att den självriskandel som arbetsolycksfall medför för arbetsgivare som inte omfattas av försäkringsskyldigheten och den ersättningsandel och förhöjning som påförs

arbetsgivare som försummat försäkringsskyldigheten skall bli direkt utsökningsbara utan särskild dom eller beslut på samma sätt som andra motsvarande avgifter.

3.4. Uppbevarande av handlingar som ansluter sig till verkställandet olycksfallsförsäkringen

Det föreslås att det föreskrivs i lagen om olycksfallsförsäkring om förvaringen av och förvaringstiderna för handlingar som hänförs till ordnandet av försäkringsskydd och skadeståndsärenden som avses i lagen. Handlingarna förvaras så som föreskrivs i arkivlagen. Med handling avses detsamma som i arkivlagen. Det innebär att en på elektronisk väg åstadkommen uppgift som kan läsas med tekniska hjälpmedel också är en handling. Vidare föreslås att det i lagen om olycksfallsförsäkring föreskrivs om förvaringstider för de handlingar som arkivverket inte har bestämt att skall förvaras varaktigt med stöd av arkivlagen. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet kan det dessutom föreskrivas om en sådan metod för förvaringen av handlingar som bevarar handlingarna och deras innehåll på ett tillförlitligt sätt. Om inte något annat visas, anses handlingar och uppgifter som lagras på detta sätt motsvara de ursprungliga.

4. Propositionens konsekvenser

Olycksfallsförsäkringens premieinkomst var drygt 500 miljoner euro 2004. Tolv försäkringsbolag, av vilka tio är ömsesidiga försäkringsbolag, bedriver olycksfallsförsäkring i Finland. För närvarande finns det inte några försäkringsbolag som är publika aktiebolag eller publika ömsesidiga aktiebolag och bedriver olycksfallsförsäkring i Finland. Det finns inte heller ett enda utländskt försäkringsbolag som bedriver olycksfallsförsäkring. De två största försäkringsbolagens andel av olycksfallsförsäkringens premieinkomst är två tredjedelar och de fyra största försäkringsbolagens 90 procent. Det innebär att en fusion eller en flyttning av hemort när åtgärden gäller ett försäkringsbolag som bedriver olycksfallsförsäkring kan ha betydande

de verkningar för de försäkrades skydd och det lagstadgade olycksfallsförsäkringssystemets funktionsförmåga och risktäckningskapacitet.

Utvidgningen av villkoren för överlåtelse av olycksfallsförsäkringsbestånd till att omfatta fusion och delning av försäkringsbolag och flyttning av hemort gör det möjligt för Försäkringsinspektionen att beakta olycksfallsförsäkringens särdrag med avseende på skyddet för de försäkrade, finansieringen av systemet och dess funktionsförmåga när tillstånd till åtgärden beviljas. Förslaget gör det också möjligt att beakta att förutsättningarna skall tillämpas på bolagets övriga försäkringsverksamhet när tillstånd beviljas.

Lagändringarna har utformats så att de överensstämmer med sådan fusion mellan försäkringsbolag och flyttning av hemort som avses i europabolagsförordningen och fusionsdirektivet. Samma förutsättningar för beviljandet av tillstånd skall gälla fusion både mellan inhemska försäkringsbolag och mellan ett inhemskt försäkringsbolag och ett försäkringsbolag som har sitt säte i en annan medlemsstat. De ändringar av nationell lagstiftning som förutsätts i fusionsdirektivet skall sättas ikraft inom två år från det att direktivet träder i kraft. I samband med det bör behovet av ändringar i lagstiftningen om försäkringsbolag bedömas separat.

I och med att den förvärvsinkomst som utgör grund för försäkringspremien blir densamma som inom arbetspensionssystemet förenklas arbetsgivarens lönebokföring. Det innebär också att finansieringen av de olika systemen blir överskådligare. Förenhetligandet av förvärvsinkomstbegreppet har inga betydande ekonomiska verkningar, eftersom skillnaderna i förhållande till arbetspensionssystemet och sjukförsäkringssystemet också för närvarande är ekonomiskt sett obetydliga.

5. Beredningen av propositionen

I propositionen med förslag till lag om europabolag konstateras att social- och hälsovårdsministeriet skall utreda separat om det behövs särskild reglering för den situation att ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad olycksfallsförsäkring bildar ett europabolag och flyttar sitt säte till en annan stat. Också riskdagens ekonomiutskott har i sitt utlåtande om propositionen med förslag till lagstiftning om europabolag förutsatt att frågan utreds.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Finlands Näringsliv EK, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC, AKAVA och Försäkringsanstaltens Förbund har deltagit i beredningen. Samtliga stöder propositionen. Också Försäkringsinspektionen och justitieministeriet har deltagit i beredningen av propositionen till den del som den gäller ändringen av 29 a § i lagen om olycksfallsförsäkring. Försäkringsinspektionen stödde de föreslagna ändringarna i ett skriftligt utlåtande i samband med beredningen. Justitieministeriet föreslog bl.a. att motiveringen till propositionen skall preciseras i förhållande till EG-rätten och EG-rättsakter som gäller detta område. Förslagen har beaktats i propositionen.

6. Samband med andra propositioner

Propositionen beaktar också de preciseringar som regeringen har föreslagit i arbetspensionssystemets bestämmelser om förvärvsinkomst, vilka ingår i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om pension för arbetstagare och till vissa lagar som har samband med den (RP 45/2005 rd).

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

10 §. Paragrafens 1 mom. ändras så att försäkringsplikt alltid uppstår när antalet arbetsdagar som arbetsgivaren har låtit utföra under ett kalenderår överstiger 12 dagar.

Paragrafens 2 mom. ändras så att den skadade får hela ersättningen direkt av Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund när det gäller en olycka som har inträffat hos en arbetsgivare som inte omfattas av försäkringsplikt. Förbundet har dock rätt att av arbetsgivaren återkräva ersättning som förbundet betalat, högst 83,75 euro per olycksfall.

12 §. För att paragrafens skall bli tydligare flyttas bestämmelsen om att arbetsgivaren utan dröjsmål skall betala en självriskandel efter det att försäkringsanstalten genom beslut har ansett att olycksfallet skall ersättas från 6 mom. till 1 mom.

I 2 mom. ingår de bestämmelser om försäkringsanstaltens skyldighet att betala arbetsgivarens självriskandel när arbetsgivaren försummar att betala den eller det uppstår meningsskiljaktigheter om ersättningens storlek, som finns i nuvarande 3 och 4 mom. Det är inte längre nödvändigt att utsträcka bestämmelserna till att omfatta Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund, eftersom Förbundet enligt föreslagna 10 § 2 mom. när det gäller oförsäkrade olycksfall också betalar den självriskandel som arbetsgivaren svarar för direkt till den skadade. Bestämmelsen i 5 mom. om att arbetsgivaren kan befrias från skyldigheten att erlägga skadestånd på grund av medellöshet har inte tillämpats i praktiken. Det föreslås att bestämmelsen upphävs eftersom den inte behövs.

29 a §. Förutsättningarna för överlåtelse av olycksfallsförsäkringsbestånd som ingår i den gällande paragrafen utsträcks till att omfatta också fusion, delning och flyttning av hemort när det gäller inhemska försäkringsbolag som bedriver olycksfallsförsäkring. I fråga om tolkningen av förutsättningarna för tillstånd tillämpas samma principer som vid bedömningen av överlåtelse av olycksfallsförsäkringsbestånd enligt den gällande paragrafen. Försäkringsinspektionen skall alltså

bl.a. utreda hur det övertagande försäkringsbolaget vid en fusion, eller när ett försäkringsbolag som flyttar sin hemort, ämnar ordna sin verksamhet så att arbetstagarna får de förmåner som det föreskrivs om i lagen samt rådgivning och service i skadestandsärenden. Likaså skall det utredas hur den uppbörd av offentliga avgifter som är en av försäkringsanstaltens uppgifter skall genomföras. Vid en fusion skall det övertagande försäkringsbolaget också efter fusionen ha en tillräcklig risktäckningskapacitet bedömd enligt solvensreglerna och med beaktande av hela den försäkringsverksamhet som bolaget bedriver.

I 2 mom. föreskrivs om en skyldighet för Försäkringsinspektionen att vid behov innan den ger samtycke till en fusion, delning eller flyttning av hemort begära utlåtande om åtgärdens inverkan på de allmänna förutsättningarna för verkställandet av olycksfallsförsäkringssystemet. Ett utlåtande är nödvändigt i regel endast om åtgärden är förknippad med principiella eller annars vittsyftande ändringar med avseende på verkställandet av det lagstadgade olycksfallsförsäkringssystemet. Enbart det faktum att ett försäkringsbolag som är part i åtgärden har en betydande marknadsandel förutsätter inte att utlåtande skall begäras. Utlåtande skall å andra sidan begäras, även om partens marknadsandel inte är betydande, om skötseln av de försäkrings- och skadestandsärenden som gäller de arbetsgivare som är försäkringstagare och de försäkrade arbetstagarna efter åtgärden kommer att ordnas på ett sätt som väsentligt avviker från vedertagen praxis. En grund för begäran om utlåtande kan också vara att åtgärden har betydande konsekvenser för ett annat inkomstrelaterat trygghetssystem.

I 3 mom. utsträcks förutsättningarna till att omfatta också fusion mellan ett utländskt försäkringsbolag som bedriver olycksfallsförsäkring i Finland och ett finskt bolag eller ett annat utländskt bolag, eller flyttning av ett sådant bolags hemort.

35 §. Sista meningen i 2 mom. upphävs, eftersom det föreskrivs i en ny 35 b § om förvärvsinkomster som inräknas i det lönebe-

lopp som försäkringspremien grundar sig på.

35 b §. I paragrafen bestäms de förvärvsinkomster som skall inräknas i det lönebelopp som olycksfallsförsäkringspremien grundar sig på. Bestämmelsen motsvarar till innehåll och motivering förvärvsinkomst som utgör grund för försäkringspremien i arbetspensionssystemet. Propositionen beaktar också de preciseringar i arbetspensionssystemets förvärvsinkomstbegrepp som föreslås i regeringens proposition med förslag till lag om pension för arbetstagare och till vissa lagar som har samband med den (RP 45/2005 rd).

Huvudregeln är att förvärvsinkomster som skall inräknas i det lönebelopp som försäkringspremien grundar sig på är lön eller något annat vederlag, som har betalats eller avtalats att betalats som ersättning för arbete. Till förvärvsinkomster räknas alltså grundlön, som kan bestämmas utifrån tiden eller arbetsprestationen eller bådadera. Grundlön är enligt nuvarande praxis den lön som hör till förvärvsinkomsten, oberoende av om den intjänats genom regelbundet arbete, övertidsarbete, nödarbete eller t.ex. utgör lön för sjukdomstid eller lön för uppsägningstid. Också provision eller bonus som grundar sig på arbetstagarens arbetsprestation betalas som ersättning för arbetet. Till förvärvsinkomsten räknas också olika lönetillägg och löneförhöjningar, t.ex. miljötillägg, skifttillägg, kvällstillägg och natttillägg samt övertidsförhöjning, söndagsförhöjning och förhöjning på grund av utryckningsbetonat arbete eller arbete under driftstopp. Som ersättning för arbete räknas dessutom olika beredskapsersättningar, söckenhelg ersättningar och ersättningar för friskift samt i pengar betalade ersättningar för att överenskomna ledigheter i avsikt att förkorta arbetstiden inte har kunnat hållas. Som förvärvsinkomst beaktas också olika extra löneposter som betalas till arbetstagaren enligt överenskommelse eller vedertagen praxis. Sådana är t.ex. julbonus eller en trettonde månadslön. Också ersättning eller gåva som betalas på grundval av vissa tjänstgöringsår räknas till förvärvsinkomsterna. Däremot utgör sedvanliga gåvor i form av föremål eller pengar som arbetsgivaren ger med anledning av en anställds bemarkelsedag eller av någon annan motsvarande personlig anledning inte veder-

lag för utfört arbete. Sådana gåvor räknas inte som förvärvsinkomst oberoende av hur de behandlas vid beskattningen.

Till förvärvsinkomster räknas också lön för arbete som enligt avtal skall utbetalas, men som på grund av arbetsgivarens betalningsoförmåga inte betalats, om det finns ett tillförlitligt bevis för detta, t.ex. en konkursdom.

Under de senaste åren har det vid sidan om den traditionella tidlönen eller prestationslönen börjat i allt större utsträckning börjat förekomma olika resultatpremier. Med resultatpremie avses ett tillägg, vars storlek bestäms på grundval av arbetstagarens, en arbetstagargrupps, en arbetsenhets eller t.o.m. hela företagets resultat. Arbetstagaren kan genom sin arbetsinsats påverka resultatpremiens storlek, därför utgör en resultatpremie utan tvivel vederlag för utfört arbete. En resultatpremie kan också utbetalas i annan form än i pengar. När en arbetstagar inom ramen för ett resultatpremie system får aktier utan vederlag talar man om aktiepremie. En sådan premie inräknas i förvärvsinkomsten oberoende av i vilken form den betalas. Resultatlön är t.ex. bonus, tantiem som grundar sig på företagets årliga vinst samt produktionspremier och produktionstillägg som betalas till grupper. Arbetsgivaren kan dessutom komplettera tid- och prestationslönerna med resultatpremier eller resultatpremietillägg som vanligen är kollektiv lön om vars användning, innehåll och struktur företagsledningen beslutar. Sådana resultatpremietillägg är också förvärvsinkomst.

Om premien i stället för på resultatet av arbete eller företagets resultat beror på en framtida förändring av värdet på arbetsgivarbolagets aktie eller ett till samma koncern hörande bolags aktie under en viss tidsperiod, kan arbetstagarens arbetsinsats inte anses direkt inverka på erhållandet av premien eller dess storlek. I så fall är premien inte en sådan ovan nämnd resultatpremie eller aktiepremie som räknas som förvärvsinkomst. Ett sådant system är ett i 2 mom. 4 punkten avsett anställningsoptionssystem enligt 66 § i inkomstskattelagen.

Som lön för arbete räknas enligt nuvarande praxis också semesterlön samt semesterpenning eller andra motsvarande förmåner och semesterersättning som betalas när ett an-

ställningsförhållande upphör. Semesterersättning beaktas till det belopp som ersättningen bestäms enligt lag eller kollektivavtal.

Som vederlag för arbete räknas enligt vederlagen tillämpningspraxis också naturaförmåner. T.ex. bostads-, kost- och bilförmån räknas som förvärvsinkomst oavsett om de betalas utöver penninglönen eller som enda ersättning för arbetet. Naturaförmånerna skall i enlighet med nuvarande praxis värderas i pengar enligt de grunder som skattestyrelsen fastställer. De naturaförmåner vars värde skattestyrelsen inte fastställer skall värderas till gängse värde.

Löner eller andra vederlag som det avtalats att skall betalas som ersättning för arbete är förvärvsinkomst också då de betalas till arbetstagaren av ett konkursbo, en myndighet som enligt lönegarantilagen (866/1998) ansvarar för lönegarantin eller av någon annan betalare (ställföreträdande betalare) istället för av arbetsgivaren. Avsikten med begreppet ställföreträdande betalare är att se till att det faktum att lönen tekniskt sett betalas av någon annan än arbetsgivaren inte påverkar de inkomster som skall inräknas i arbetstagarens förvärvsinkomst. Lön som betalats av arbetsgivarens konkursbo eller lön som betalats via lönegarantin hör alltså till förvärvsinkomsterna. Med bestämmelsen avses enbart de situationer då en ställföreträdande betalare betalar lönen istället för arbetsgivaren. Till de situationer som avses i lagen hör alltså inte t.ex. situationer då utbetalningen av lön för sjukdomstid har ordnats så att dagpenningen utbetalas direkt till arbetstagaren av Folkpensionsanstalten eller en sådan sjukkasse som avses i lagen om försäkringskassor. I dessa situationer betalar Folkpensionsanstalten och sjukkassan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen och inte lön i egenskap av ställföreträdande betalare.

I 1 mom. uppräknas dessutom de situationer då lön utbetalas av en annan betalare än arbetsgivaren. Enligt 1 punkten räknas betjäningssavgifter och penninggåvor av allmänheten till förvärvsinkomsten. De beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om det inte presenteras annan tillförlitlig utredning om deras belopp. Med penninggåvor från allmänheten avses närmast pengar som missionärer och evange-

listerna får av gåvogivare och som församlingen använder för att finansiera missionärernas och evangelisternas arbete.

I kollektivavtalet kan det avtalas att t.ex. lön för sjuk- eller moderskaps-, faderskaps- eller föräldraledighet kan utbetalas via en arbetsplatskassa som finns i anslutning till arbetsgivaren. Ett på detta sätt utbetalt belopp som definieras som kompletteringsdagpenning räknas enligt 1 mom. 2 punkten till förvärvsinkomsten. I de situationer då en del av dagpenningen betalas så som dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) och en del som kompletteringsdagpenning, räknas endast den del som betalas som kompletteringsdagpenning till förvärvsinkomsten. En sjukkasse kan också betala en tilläggsdagpenning till arbetstagaren. Tilläggsdagpenning är en förmån som betalas efter det att medlemmens rätt till lön för sjukdomstid eller kompletteringsdagpenning enligt kollektivavtalet har upphört. I tillämpningspraxis har tilläggsdagpenningen inte ansetts vara vederlag för arbete, utan försäkringsersättning. Enligt förslaget skall tilläggsdagpenningen inte heller i fortsättningen räknas till förvärvsinkomsten.

Enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) betalas stödet för privat vård av barn direkt till den privata vårdproducent som föräldern väljer. Stödet kan bestå av vårdpenning och ett inkomstrelaterat vårdtillägg. Dessutom kan kommunen bestämma att vårdpenningen eller vårdtillägget betalas till ett förhöjt belopp (kommuntillägg). I en proposition som gäller lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (RP 208/1996 rd) konstateras att ett stöd som föreskrivs utgöra en rättighet för familjen kan med avseende på sin karaktär anses vara en i lagen om arbetsavtal avsedd lön som familjen betalar till vårdproducenten och vars utbetalning tekniskt sker via Folkpensionsanstalten. Det innebär att till den lön som en vårdare i anställningsförhållande får utöver den lön som familjen eventuellt betalar vårdare räknas det stöd som Folkpensionsanstalten betalar direkt till vårdaren. Om det har avtalats att vårdarens lön betalas så att en del av lönen består av stöd för privat vård och ett kommundillägg till detta, räknas också ett sådant kommundillägg till förvärvsinkomsterna,

även om kommunen betalar det direkt till arbetstagaren.

I 2 mom. föreslås en förteckning med exempel på belopp som inte beaktas som förvärvsinkomst som skall inräknas i lönebeloppet. Förvärvsinkomst är inte sådana förmåner eller prestationer som erhålls på grundval av ett anställningsförhållande men i någon annan form än som ett egentligt vederlag som har avtalats att betalas som ersättning för arbetet. Det innebär att personalförmåner som erhållits av arbetsgivaren inte räknas till förvärvsinkomsten. Med personalförmåner avses förmåner som arbetsgivaren ger sina anställda i någon annan form än pengar. De är i regel avsedda att vara fortgående, och de utgör vanligen inte anställningsvillkor. Eftersom dessa förmåner inte är naturaförmåner som kan jämföras med lön har deras värde i pengar inte fastställts i det beslut om naturaförmåner som skattestyrelsen varje år utfärdar. Sådana personalförmåner kan vara personalrabatter eller resor som trafikföretag ger sina anställda gratis eller till nedsatt pris. Arbetsgivaren kan också stödja sina anställdas rekreations- och fritidsverksamhet, tillhandahålla gratis hälsovård eller dagvård för sina anställdas barn osv. En personalförmån är en kollektiv förmån. När en motsvarande förmån endast ges åt en bestämd person i företaget är det inte fråga om en personalförmån, utan ersättning som betalas för arbete och alltså ett belopp som skall räknas till förvärvsinkomsterna. Om arbetsgivaren tecknar en individuell pensionsförsäkring för arbetstagaren, räknas arbetsgivarens försäkringsavgifter som arbetsinkomst till den del som de anses vara arbetstagarens beskattningsbara inkomst i beskattningen.

En ränteförmån för ett lån som erhållits på grundval av ett anställningsförhållande anses inte vara ett vederlag som räknas till förvärvsinkomsterna. Till förvärvsinkomsterna räknas inte heller rätt att teckna aktier eller andelar i ett samfund till lägre pris än det gängse på grundval av ett anställningsförhållande, om förmånen kan utnyttjas av en majoritet av de anställda. I de situationer då rätten att teckna aktier eller andelar i ett samfund till lägre pris än det gängse är begränsad till att gälla endast vissa personer, kan förmånen anses vara ersättning för arbete.

Till förvärvsinkomsterna räknas inte en i 66 § i inkomstskattelagen (1535/1992) avsedd förmån som uppkommer genom utnyttjande av en anställningsoption, eller en sådan prestation som i huvudsak bestäms enligt förändringen av värdet på företagets aktier. Optionssystemen grundar sig på beslut av aktieägarna, och inte på avlöningssystem som företagsledningen fastställer. Det väsentliga är att värdet på arbetstagarens behållning av optionsrätten inte likt lön kan avtalas och uppskattas och att arbetstagaren inte heller genom sin arbetsinsats kan direkt inverka på detta värde. Optionsrättens storlek bestäms när arbetstagaren kan utnyttja sin optionsrätt genom att köpa aktier i arbetsgivarföretaget. I fråga om företag, vars aktier noteras offentligt, grundar sig den eventuella behållningen av optionssystemen på förändringen av värdet på företagets aktie.

Också i sådana företag vilkas aktier inte noteras på börsen eller på någon annan offentlig marknadsplats kan det finnas anställningsoptionssystem eller andra jämförbara motivationssystem. Inte heller i sådana företag kan den eventuella förmån som erhålls genom optioner anses vara så fast bunden till arbetstagarnas arbetsinsats att förmånen borde räknas till förvärvsinkomsten. Också på onoterade aktiers värdestegring kan många sådana omständigheter inverka som är oberoende av arbetstagarnas arbetsinsatser och därför måste prestationer som betalas på grundval av onoterade aktiers värdestegring bedömas på samma sätt som anställningsoptioner som grundar sig på börsaktier, även om förmånens värde i beskattningen bestäms enligt aktiens matematiska värde.

Till förvärvsinkomsterna räknas inte heller andra belopp som beror på värdet på företagets aktie. Med sådana andra belopp avses t.ex. syntetiska optioner. Ett sådant belöningsystem grundar sig på en viss mängd tänkta (syntetiska) aktier, vilkas kurs följer den verkliga, börsnoterade aktiens kurs eller det på annat sätt fastställda gängse värdet på aktien. Arbetstagaren får efter en bestämd tid en kontant betalning motsvarande behållningen av en sådan tänkt akties värdestegring. Ett syntetiskt optionssystem är till stor del likadant som ett belöningsystem som grundar sig på anställningsoptioner och där-

för skall ett belopp som erhålls på grundval av ett sådant system enligt förslaget inte inräknas i förvärvsinkomsterna. Bestämmelsen innebär att till förvärvsinkomsterna inte heller skall räknas sådana prestationer som betalas på grundval av blandade motivationssystem vilkas storlek delvis beror på förändringen av värdet på företagens aktier och delvis t.ex. på företagens resultat eller omsättning, om den förmån som arbetstagaren erhåller kan anses i betydande grad ha påverkats av förändringen av värdet på företagens aktier och om en förmån som erhållits på andra grunder inte kan skiljas från en förmån som baserar sig på värdeförändringen.

Värdet på en prestation som betalas till en arbetstagare kan också bestämmas på aktiemarknaden i andra situationer än de som avses i 2 mom. 4 punkten. Det är följdriktigt att inte heller sådana andra belöningsformer räknas till förvärvsinkomsten. Till förvärvsinkomsterna skall därför enligt 2 mom. 5 punkten inte räknas en premie som ges i form av en aktie i arbetsgivarbolaget eller ett annat bolag inom samma koncern och som noteras på en börs som är underställd myndighetstillsyn, förutsatt att värdet av den behållning premien ger beror på hur värdet av aktien utvecklas under en period på minst ett år efter att premien utlovas. På motsvarande sätt räknas inte heller premier som erhållits i form av placeringsdepositioner eller på annat motsvarande sätt till förvärvsinkomsterna, om värdet på förmånen beror på hur värdet på arbetsgivarbolagets aktie eller ett annat företags aktie inom samma koncern utvecklas under en period på minst ett år. Ett aktiepremie-system kan t.ex. genomföras så att antalet aktier som ges till arbetstagaren bestäms på grundval om de resultatmål som fastställts i samband med att premien utlovades uppfylls under en bestämd motivations- eller annan period. Värdet på aktierna bestäms däremot på grundval av hur aktiekursen utvecklas under en period på minst ett år efter att premien utlovades. Den föreslagna punkten gäller också sådana andra ekonomiska sammanslutningar som till sin juridiska form inte är koncerner, men som bildar sådana ekonomiska helheter med bindningar som kan jämföras med en koncern.

Väntetiden på minst ett år från utlovandet

av premien till erläggandet av premien leder till att det slutliga värdet på förmånen inte kan fastställas när premien utlovas. Eftersom det slutliga värdet på den förmån som erhålls bestäms efter det att premien utlovas på grundval av hur värdet på bolagets aktie utvecklas, kan arbetstagarens arbetsinsats inte anses ha direkt inverkan på storleken på den förmån som erhålls.

I ett aktiepremie-system som avses i förslaget kan en del av aktiepremien betalas i form av pengar för erläggande av skatt i stället för i form av aktier. Dessutom kan premien helt eller delvis ges i form av pengar i stället för aktier också när alla de aktier som behövs inte heller kan överlåtas till alla arbetstagare som hör till målgruppen. En förutsättning för att en premie som betalas ut i pengar inte skall betraktas som en inkomst som hör till förvärvsinkomsten är att det i 5 punkten avsedda premiesystemets faktiska karaktär inte förändras av att premien betalas ut i pengar i stället för i aktier.

Till förvärvsinkomsterna räknas inte enligt 6—8 punkten dagpenning för arbetsresor eller annan kostnadsersättning till den del som den är skattefri, lön för väntetid enligt arbetsavtalslagen eller ersättning som betalas med anledning av att ett arbetsavtal upphör eller annat skadestånd. Enligt arbetsavtalslagen kan arbetsgivaren föreläggas att betala en arbetstagare ersättning för ogrundat upphävande av arbetsavtal. Dessutom kan arbetsgivaren och den anställda sinsemellan komma överens om att avsluta anställningsförhållandet och om den ersättning som på grund av detta skall betalas den anställda. Posterna i fråga utgör inte vederlag för utfört arbete, utan de är ersättningar för kostnader eller skada. Lön för väntetiden är en prestation som har karaktären av ränta och som en arbetstagare har rätt till om betalningen av hans eller hennes lön eller av någon annan fordran som härrör från anställningsförhållandet fördröjs när anställningsförhållandet upphör.

Personalfondslagen (814/1989) trädde i kraft den 1 januari 1990. I regeringens proposition (RP 41/1989 rd) gällande lagen konstateras att varken socialskyddsavgifter eller APL-premier skall uppbäras för fondens utbetalningar till sina medlemmar. I praktiken har inte heller belopp som en personalfond

har betalats till sina medlemmar räknats med i förvärvsinkomsterna på grund av ställningstagandet i den ovan nämnda regeringspropositionen.

Personalfondslagen har ändrats från och med ingången av 2000 (1145/1999) så att en medlem i personalfonden har rätt att lyfta sin andel av vinstpremiebeloppet kontant, om företagets eller ämbetsverkets vinstpremiesystem tillåter det. I propositionen gällande ändringen (RP 126/1999 rd) konstateras att då de andelar av vinstpremieandelen som utbetalas kontant inte överförs till fonden, omfattas de inte heller av samma skattemässiga och andra i synnerhet på arbetsgivaren tillämpliga undantag som de vinstpremier som utbetalas via fonden. Vidare konstateras i propositionen att arbetsgivaren inte får åsamkas extra kostnader för utbetalningen av andelarna av vinstpremieandelen till de medlemmar som lyfter dem kontant. Därför konstateras också i personalfondslagens 17 a § 1 mom. att det sammanlagda beloppet av den andel som lyfts kontant, sådan andelen är före verkställd förskottsinnehållning, och de socialförsäkringsavgifter som bestäms på basis av den är lika stort som medlemmens andel av vinstpremieandelen enligt stadgarna.

Kontanta vinstpremier enligt personalfondslagen är så pass nya att det ännu inte finns någon etablerad tillämpningspraxis när det gäller om sådana poster skall hänföras till förvärvsinkomsterna eller inte. Överföringen av en vinstpremie till en personalfond är inte till naturen en sådan förmån som borde anses vara vederlag för en arbetsprestation. Genom ändringen av personalfondslagen ville man utöka individens valmöjligheter. Ändringen innebar ingen ändring av vinstpremieandelens natur. En vinstpremieandel som lyfts kontant räknas alltså inte till förvärvsinkomsterna.

Om bolagsstämman beslutar att betala en del av aktiebolagets vinst till arbetstagarna, är det inte fråga om vederlag för arbete. Enligt nuvarande tillämpningspraxis räknas inte heller vinstpremier som betalas kontant till förvärvsinkomsterna om vissa förutsättningar föreligger. Enligt praxis avses med kontant vinstpremie en annan form av kontant vinstpremie än kontant vinstpremie enligt personalfondslagen. I propositionen föreslås att

denna praxis skrivs in i lagen. Enligt 2 mom. 10 punkten är en förutsättning för att en kontant vinstpremie inte räknas till förvärvsinkomsterna att den betalas till hela personalen. Om en kontant vinstpremie endast betalas till en viss begränsad personalgrupp eller till bestämda enskilda arbetstagare, är det fråga om en post av resultatlönenatur som skall räknas till förvärvsinkomsterna. Med hela personalen avses företagets ordinarie eller långvarigare personal. Ett företag kan ha anställda vilkas anställningsförhållande är kortvarigt, t.ex. semestervikarier eller arbetstagare som utför ett kortvarigt arbete. Lagens villkor att betalningen skall omfatta hela personalen anses vara uppfyllt även om kontant vinstpremie inte betalas till sommaranställda eller andra arbetstagare i kortvariga visstidsanställningar. Vidare förutsätts att grunderna för fastställandet av den kontanta vinstpremien överensstämmer med 2 § 2 mom. i personalfondslagen och att företagets fria kapital är större än det sammanlagda beloppet av den kontanta vinstpremie som fastställs vid bolagsstämman och att man inte med hjälp av den kontanta vinstpremien försöker ersätta det avlöningssystem som fastställts i ett kollektivavtal eller arbetsavtal.

En minoritetsdelägare i ett aktiebolag anses när lagen om olycksfall tillämpas vara anställd i anställningsförhållande. Detsamma gäller bl.a. en tyst bolagsman i ett kommanditbolag. Enligt föreslagna 2 mom. 11 punkten anses en delägars vinstandel eller utdelning inte heller till den del som de beskattas som förvärvsinkomst utgöra förvärvsinkomst.

Det föreslås att 3 mom. skall innehålla bestämmelser om de villkor gällande förfarandet när en kontant vinstpremie fastställs som skall uppfyllas för att det kan anses vara fråga om en sådan kontant vinstpremie som avses i 2 mom. 10 punkten som inte skall räknas till förvärvsinkomsterna. Enligt propositionen är en förutsättning att man inte beträffande betalningen av vinstpremie har ingått ett avtal som är bindande för arbetsgivaren och att ägarna fattar ett bindande beslut om utbetalningen av kontant vinstpremie vid bolagsstämman efter räkenskapsperiodens slut och att vinstpremien betalas därefter. Vidare är avsikten att arbetstagarna är medvetna om

att det för denna vinstpremie inte betalas arbetspensionspremier och att den inte ger rätt till arbetspension, och att den inte utgör grund för olycksfallsförsäkringspremien eller ersättning för inkomstbortfall. Detta skall säkerställas genom att det föreskrivs att saken skall behandlas i företaget i samarbetsförfarande eller på något annat motsvarande sätt. I princip är det önskvärt att arbetsgivaren informerar arbetstagarna på det nämnda sättet om möjligheten att erhålla kontanta vinstpremier och att dessa inte inräknas i förvärvsinkomsterna redan innan den räkenskapsperiod har inletts under vilken vinstpremien eventuellt kommer att betalas. Behandling före räkenskapsperiodens början kan dock inte anses vara en ovillkorlig förutsättning för att vinstpremier inte skall räknas till förvärvsinkomsterna.

I 5 mom. föreskrivs om hur inkomster av arbete utomlands beaktas i förvärvsinkomsterna. Bestämmelsen motsvarar till innehållet den gällande förordningen om olycksfallsförsäkringens lönebelopp. Enligt rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen skall en arbetstagar som utöver i sitt boplatseland Finland också arbetar i andra EU-länder också försäkras i Finland för det arbete som han utför utomlands. Om arbete som utförs utomlands åt en utländsk arbetsgivare försäkras i Finland, tillämpas bestämmelserna i 1—3 mom. i stället för 4 mom. Bestämmelsen om inkomst av utlandsarbete tillämpas inte i dessa situationer därför att det inte nödvändigtvis finns motsvarande arbete i Finland som det som utförs utomlands åt en utländsk arbetsgivare. Bestämmelsen om inkomst av utlandsarbete tillämpas dock fortsättningsvis på samma sätt som tidigare i situationer där ett företag som verkar i Finland sänder sin arbetstagar utomlands för att arbeta hos ett utländskt företag.

38 §. Paragrafens 1 mom. förtydligas så att skyldigheten att betala dröjsmålsränta också skall gälla den förhöjning som tas ut av arbetsgivare som försummat försäkringsskyldigheten.

Paragrafens 2 mom. ändras så att den andel av ersättningen som Olycksfallsförsäkrings-

anstaltens Förbund uppbär av arbetsgivare med stöd av 10 § 2 mom. samt den andel som Förbundet med stöd av 11 § uppbär av arbetsgivare som försummat försäkringsskyldigheten och den förhöjning som med stöd av 36 § påförs till följd av försummelse är direkt utsökningsbara utan dom eller beslut.

Till 4 mom. som gäller preskription av påförande av premier fogas en hänvisning till 10 § 2 mom., enligt vilket Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund har rätt att uppbära en del av de utbetalda ersättningarna av en arbetsgivare som inte varit försäkringsskyldig när olycksfallet inträffade. Den nuvarande preskriptionstiden för påförandet av premier preciseras så att den motsvarar preskriptionstiden i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg. Också hänvisningen till 12 § 3 mom. ändras till 12 § 2 mom. så att den motsvarar de föreslagna ändringarna.

41 f §. 1 mom. i den nya paragrafen innehåller bestämmelser om förvaringen av handlingar i försäkringsanstalten. Handlingar och uppgifter skall förvaras i enlighet med bestämmelserna i arkivlagen. I momentet föreskrivs om förvaringstider för sådana handlingar och uppgifter som arkivverket inte har bestämt att skall förvaras varaktigt. De föreslagna förvaringstiderna grundar sig på hur länge man kan bedöma att handlingarna och uppgifterna behövs som längst för utredningar av försäkringsanstaltens ersättningsansvar och storleken på ersättningen. Ett skydd enligt lagen om olycksfallsförsäkring gäller arbete som utförts i anställningsförhållande oberoende av den skadades ålder. Behovet att förvara uppgifterna om ett arbetsolycksfall kan fortsätta också efter den skadades död, bl.a. för utredning av en förmånstagares familjepensionsförmåner. De förvaringstider som anges i paragrafen är minimiförvaringstider. Om det med hänvisning till verkstället av systemet i ett enskilt fall finns behov att förvara en handling eller uppgift också efter den tid som anges i paragrafen, skall registerföraren enligt arkivlagen överväga en förlängning av förvaringstiden.

De handlingar som försäkringsanstaltens ersättningsskyldighet grundar sig på skall förvaras i minst 100 år. Förvaringstidens

längd beror bl.a. på att skadeståndsskyldigheten t.ex. i fråga om asbestrelaterade sjukdomar kan framgå först flera årtionden efter det att arbetet som yrkessjukdomen grundar sig på har upphört. Försäkringsanstaltens ersättningskyldighet kan fortsätta under den skadades livstid och också efter det p.g.a. familjepensionsförmåner. Sådana handlingar och uppgifter är utöver de som gäller uppkomsten av skadan eller yrkessjukdomen och omständigheter i anslutning till den, handlingar och uppgifter som gäller den skadades hälsotillstånd, behov av hjälp, arbets- och funktionsförmåga och rehabilitering samt de försäkringshandlingar som behövs för att fastställa att försäkringen gällde när skadan inträffade. Enligt 2 punkten är förvaringstiden för handlingar som gäller sökande av ändring minst 50 år om handlingarna inte enligt 1 punkten skall förvaras under en längre tid.

I 3 punkten föreskrivs om handlingar och uppgifter som skall förvaras i minst 10 år. Behovet att förvara uppgifter som behövs för att fastställa försäkringspremien gäller bl.a. specialtarifferade försäkringar, där arbetsgivarens uppgifter om löner och olycksfall inverkar på fastställandet av försäkringspremien under flera år. När en specialtarifferad försäkring överförs skall den överlåtande försäkringsanstalten ge försäkringstagarens uppgifter om skadefall och lönebelopp under de fem senaste kalenderåren till den övertagande försäkringsanstalten.

Enligt 4 punkten skall övriga handlingar som inte ingår i de föregående punkterna förvaras i minst sex år.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om den tidpunkt från vilken förvaringstiden för handlingar och uppgifter börjar räknas. Ett skadeståndsärende blir inte nödvändigtvis anhängigt genom den anmälan om olycksfallet som arbetsgivaren skall göra. En anmälan från arbetsgivaren kan utebli t.ex. därför att arbetsgivarens har upphört med sin verksamhet.

I 3 mom. ingår ett bemyndigande att genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet föreskriva om en sådan metod för lagring av handlingar och uppgifter som be-

varar sakinnehållet i handlingarna och uppgifterna tillförlitligt sätt. Om inte något annat visas, anses handlingar och uppgifter som lagrats på detta sätt motsvara de ursprungliga.

53 h §. Ordalydelsen i paragrafen preciseras genom en hänvisning till 41 b § 5 mom. Avsikten med bestämmelsen om begränsning av rätten att söka ändring är att försäkringsanstalten inte genom att söka ändring skall kunna fördröja en överföring av ett skadeståndsärende till att behandlas vid Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund på grund av en försummelse från försäkringsanstaltens sida.

60 §. Hänvisningarna i paragrafen ändras till följd av de ändringar som enligt förslaget skall göras i 10 och 12 §.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

Vid tillämpningen av denna lag skall de i 10 § 2 mom. och 12 § 1 mom. angivna beloppen motsvara indexnivån 2004.

3. Lagstiftningsordning

Enligt grundlagen utfärdas bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. I propositionen har man beaktat att det enligt grundlagsutskottets etablerade tolkning skall föreskrivas i lag om förvaringstider för uppgifter som införs personregister. I propositionen föreslås att det skall föreskrivas i lagen om olycksfallsförsäkring om förvaringen av och förvaringstiderna för handlingar och uppgifter som ansluter sig till verkställandet av olycksfallsförsäkringen. Det föreslås också att det genom lag utfärdas bestämmelser om förvärvsinkomster som utgör grund för försäkringspremien. Det lagförslag som ingår i propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 20 augusti 1948 om olycksfallsförsäkring (608/1948) 41 e § 3 mom., sådant det lyder i lag 1204/1996,

ändras 10, 12 och 29 a §, 35 § 2 mom., 38 § 1, 2 och 4 mom., 53 h § och 60 § 1 mom., av dem 10 § sådan den lyder i nämnda lag 1204/1996 och i lag 483/2001, 12 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1204/1996 samt i lagarna 723/2002 och 1365/2004, 29 a § sådan den lyder i nämnda lag 483/2001, 35 § 2 mom. och 53 h § sådana de lyder i nämnda lag 1204/1996, 38 § 1, 2 och 4 mom. sådana de lyder i lag 1373/2003 och 60 § 1 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1365/2004, samt

fogas till lagen en ny 35 b och en ny 41 f § som följer:

10 §

Arbetsgivaren är fri från sin försäkringsplikt, tills antalet arbetsdagar som han låtit utföra under kalenderåret överstiger 12.

Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund svarar för att ett olycksfall i arbete som har drabbat den som är anställd hos en arbetsgivare som avses i 1 mom. ersätts enligt denna lag. Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund har rätt att av arbetsgivaren återkräva ersättning som Förbundet betalat, dock högst 83,75 euro per olycksfall.

12 §

En försäkringspliktig arbetsgivare skall själv upp till ett belopp av 167,50 euro betala skadestånd för varje olycksfall i arbete, om inte försäkringen frivilligt har utsträckts till att omfatta också denna skadeståndsskyldighet. I försäkringsbrevet skall det alltid antecknas om arbetsgivaren har någon självrisk eller inte. Arbetsgivaren skall betala detta skadestånd utan dröjsmål efter det att försäkringsanstalten genom ett beslut har ansett att olycksfallet skall ersättas enligt denna lag.

Underlåter en arbetsgivare att betala ett i 1 mom. avsett skadestånd eller uppstår det meningsskiljaktighet om skadeståndets belopp är den försäkringsanstalt hos vilken arbetaren har försäkrats för olycksfall i arbete skyldig att betala detta skadestånd i enlighet med lagen. Försäkringsanstalten har rätt av arbets-

givaren återkräva skadestånd som den har betalat på detta sätt.

29 a §

Utöver vad som i lagen om försäkringsbolag föreskrivs om Försäkringsinspektionens rätt att förbjuda försäkringsbolags fusion, delning, flyttning av hemort och överlåtelse av försäkringsbestånd, får Försäkringsinspektionen inte ge sitt samtycke till försäkringsbolags fusion, delning eller flyttning av hemort eller överlåtelse av försäkringsbestånd enligt denna lag, om en sådan åtgärd väsentligt försvagar de försäkrades skydd eller äventyrar verksamhetsförutsättningarna för försäkringssystemet enligt denna lag eller dess förmåga att klara sina förpliktelser. När Försäkringsinspektionen ger sitt samtycke kan den till samtycket foga villkor som tryggar att förutsättningarna uppfylls.

Försäkringsinspektionen skall innan ett sådant ärende som avses i 1 mom. avgörs vid behov begära utlåtande av arbetsgivarnas, arbetstagarnas och tjänstemännens viktigaste centralorganisationer om åtgärdens inverkan på de allmänna förutsättningarna för verkställandet av försäkringssystemet enligt denna lag.

Det som bestäms i 1 och 2 mom. gäller i tillämpliga delar också förutsättningarna för samtycke enligt 64—66 § i lagen om utländska försäkringsbolag.

35 §

Försäkringspremiernas kalkyleringsgrunder skall vara sådana att försäkringspremierna står i skälig proportion till de kostnader som försäkringarna medför, med beaktande av risken för olycksfall och yrkessjukdom i det arbete som försäkras. Om försäkringspremierna eller de skadestånd som betalas med stöd av försäkringen är tillräckligt höga, skall också försäkringstagarens egen olycksstatistik beaktas när försäkringspremien bestäms (*specialtarifferad försäkring*). Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om klassificering av risker och bestämmande av försäkringspremien enligt hur farligt yrket eller arbetet är samt om hur försäkringstagarens egen olycksstatistik skall beaktas när försäkringspremien bestäms.

35 b §

Förvärvsinkomster som skall inräknas i det lönebelopp som försäkringspremien grundar sig på är den lön, resultatpremie eller annat vederlag som har betalats eller avtalats att betalas som ersättning för arbete. Ett sådant vederlag anses höra till förvärvsinkomsten också då det betalas till arbetstagaren av ett konkursbo, en sådan myndighet som enligt lånegarantilagen (866/1998) ansvarar för lånegarantin eller av någon annan betalare (ställföreträdande betalare) i stället för av arbetsgivaren. Till förvärvsinkomsten räknas också för arbetet utgående vederlag som har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av:

1) betjäningssavgifter eller gåvor av allmänheten, som beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte annan tillförlitlig utredning om deras belopp presenteras,

2) dagpenning som betalas av en sjukkasse enligt lagen om försäkringskassor (1164/1992) och som arbetstagaren erhåller i stället för lön som betalas med stöd av lag, kollektivavtal eller något annat avtal, eller av

3) stöd för privat vård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn

(1128/1996), eller något motsvarande annat stöd som betalas av staten eller kommunen.

Som sådant vederlag för arbete som avses i 1 mom. betraktas bland annat inte

1) personalförmån som tillhandahållits av arbetsgivaren,

2) en ränteförmån för ett lån som erhållits på grundval av ett anställningsförhållande,

3) en förmån som innefattar rätten att på grundval av ett anställningsförhållande teckna aktier eller andelar i ett samfund till lägre pris än det gängse priset, om förmånen kan utnyttjas av en majoritet av de anställda,

4) en i 66 § i inkomstskattelagen (1535/1992) avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption, eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på ett bolags aktier,

5) en premie som ges i form av sådana aktier i arbetsgivarbolaget eller ett annat bolag inom samma koncern eller inom en annan motsvarande ekonomisk sammanslutning som noteras på en börs som är underställd myndighetstillsyn, i form av en placeringsdeposition eller på annat motsvarande sätt, eller helt eller delvis i form av pengar i stället för aktier, förutsatt att värdet av den behållning premien ger beror på hur värdet av aktierna utvecklas under en period på minst ett år efter att premien utlovas,

6) dagpenning eller någon annan ersättning för kostnader för arbetsresor,

7) lön för väntetid enligt 2 kap. 14 § 1 mom. i arbetsavtalslagen (55/2001),

8) en ersättning eller något annat skadestånd som betalas med anledning av att ett arbetsavtal upphävs,

9) i personalfondslagen (814/1989) avsedda vinstpremieandelar som har överförts till en personalfond eller lyfts kontant, eller en fondandel som har lyfts ur personalfonden,

10) andelar som med stöd av bolagsstämans beslut betalas till en arbetstagare i form av vinstutdelning eller som kontant vinstpremie, under förutsättning att den kontanta vinstpremien betalas till hela personalen och att syftet inte är att med hjälp av den ersätta det lönesystem som fastställts i ett kollektivavtal eller arbetsavtal, att grunderna för fastställandet av den kontanta vinstpremien överensstämmer med 2 § 2 mom. i personal-

fondslagen och att bolagets fria kapital är större än det sammanlagda beloppet av den kontanta vinstpremie som fastställs vid bolagsstämman och den utdelning som skall betalas till aktieägarna, och inte heller

11) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft.

I de situationer som avses i 2 mom. 10 punkten förutsätts dessutom att ett avtal som är bindande för arbetsgivaren inte har ingåtts beträffande betalningen av vinstpremie och att ägarna vid bolagsstämman fattar ett bindande beslut om utbetalning av kontant vinstpremie efter räkenskapsperiodens slut och att vinstpremien betalas därefter. En tilläggsförutsättning är att ärendet behandlas i enlighet med lagen om samarbete inom företaget (725/1978) eller på något annat motsvarande sätt.

Närmare bestämmelser om de förvärvsinkomster som skall inräknas i det lönebelopp som ligger till grund för försäkringspremien utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

När en arbetstagare från Finland sänds utomlands för att arbeta eller när arbetstagaren anställs utomlands så att han eller hon omfattas av tillämpningsområdet för denna lag, betraktas den lön som skulle betalas för motsvarande arbete i Finland, med avvikelse från vad som föreskrivs i 1—2 mom., som förvärvsinkomst. Om motsvarande arbete inte finns i Finland, betraktas den lön som annars kan anses motsvara nämnda arbete som förvärvsinkomst.

38 §

På en försenad försäkringspremie enligt denna lag och en avgift enligt 36 § skall arbetsgivaren för dröjsmålstiden betala årlig dröjsmålsränta enligt räntefoten i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). En försäkringspremie som drivs in i utsköningsväg höjs med 10 procent i ett för allt. När en försäkringsanstalt lämnar en försäkringspremie till utsköning kan försäkringsanstalten dock i stället för förhöjningen på sin fordran bära upp en ovan nämnd dröjsmålsränta.

En försäkringsanstalt får inte påföra arbetsgivaren en försäkringspremie efter det att fem år har förflutit från det att utjämningspremien för försäkringsperioden förföll till

betalning. Arbetsgivarens försäkringspremie som fastställts enligt denna lag och en på premien för tiden för betalningsdröjsmål beräknad årlig dröjsmålsränta enligt 1 mom. och en förhöjning av försäkringspremien får sökas ut utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsköningsväg (367/1961). Verkställbara på samma sätt är de skadestånd och avgifter som arbetsgivaren skall betala enligt 10 § 2 mom. samt 11 och 36 §.

En försäkringsanstalt och Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund får inte påföra en arbetsgivare eller en försäkringsanstalt en premie eller avgift enligt denna lag som grundar sig på 10 § 2 mom., 11 §, 12 § 2 mom., 38 b och 38 c § eller 41 b § 6 mom. eller någon annan därmed jämförbar premie eller avgift när tio år har förflutit från det att försäkringsanstalten eller Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund fick kännedom om grunden för premie- eller betalningsplikten. Om inte något annat bestäms i denna lag, får en sådan premie eller avgift inte uppbäras efter det att fem år har förflutit från det att den fastställdes.

41 f §

Försäkringsanstalten skall förvara de handlingar som ansluter sig till ordnandet av försäkringsskydd enligt denna lag eller ett skadeståndsärende på det sätt som föreskrivs i arkivlagen (831/1994). Om arkivverket inte har bestämt att handlingar skall förvaras varaktigt, skall försäkringsanstalten förvara handlingar och uppgifter enligt följande:

1) försäkringsansökan, försäkringsbrev, anmälan om uppsägning av försäkring och andra motsvarande handlingar och uppgifter om en försäkrings början, giltighet och upphörande, anmälan om olycksfall, utlåtanden, intyg, ställningstaganden och undersökningsresultat av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården beträffande den skadades hälsotillstånd, behov av hjälp, arbets- och funktionsförmåga, rehabilitering och död, uppgifter om den skadades och hans eller hennes förmånstagares inkomster, försäkringsanstaltens beslut om försäkring och skadestånd samt andra jämförbara handlingar och uppgifter som gäller förhållandena under

vilka olyckan inträffat, rätt till skadestånd, skadestånd och skadeståndets upphörande i minst 100 år,

2) handlingar om sökande av ändring enligt denna lag i minst 50 år, om de inte enligt 1 punkten skall förvaras under en längre tid,

3) handlingar och uppgifter om ägandeförhållanden i försäkringstagarens företagsverksamhet, försäkringstagarens inkomster som inverkar på den årliga förvärvsinkomsten vid försäkring enligt 57 §, löner som försäkringstagaren betalar till arbetstagarna och som behövs för fastställande av försäkringspremien, försäkringstagarens olycksstatistik och andra grunder för bestämmandet av försäkringspremien, uppbörden av försäkringspremier, förbud att utbetala skadestånd samt försäkringsanstaltens regressrätt i minst 10 år,

4) övriga handlingar som gäller verkställandet av denna lag i minst sex år.

Förvaringstiden för handlingar och uppgifter som gäller skadestånd enligt denna lag börjar från och med att anmälan om olycksfallet har inkommit till försäkringsanstalten eller att ärendet anhängiggjorts på något annat sätt. Förvaringstiden för en handling eller uppgift som ansluter sig till en försäkring som tecknats enligt denna lag börjar från och med att handlingen eller uppgiften inkommit till försäkringsanstalten.

Genom social- och hälsovårdsministeriets förordning kan föreskrivas om en sådan metod för lagringen av handlingar och uppgifter som bevarar sakinnehållet i handlingarna och uppgifterna på ett tillförlitligt sätt. Om inte något annat visas, anses handlingar och uppgifter som lagras på detta sätt motsvara de ursprungliga.

53 h §

Vad detta kapitel föreskriver om försäkringsanstaltens beslut gäller i tillämpliga delar beslut som Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund meddelar med stöd av denna lag. Försäkringsanstalten får dock inte söka ändring genom besvär i ett beslut som Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund eller en besvärinstans har meddelat med stöd av 41 b § 1—5 mom.

60 §

De belopp som avses i 10 § 2 mom., 11 §, 12 § 1 mom., 28 § 6 mom., 35 a §, 53 § 5 mom. och 60 a § 4 mom. justeras kalenderårsvis med den lönekoeficient som anges i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare, och de belopp som avses i 16 § 3 mom., 20 § 2—4 mom. och 20 a § 2—4 mom. justeras kalenderårsvis med det arbetspensionsindex som anges i 9 § i lagen om pension för arbetstagare. De justerade beloppen avrundas så att de i 20 § 2—4 mom., 20 a § 2—4 mom. och 60 a § 4 mom. angivna beloppen avrundas till närmaste cent, de i 10 § 2 mom., 12 § 1 mom. och 35 a § angivna beloppen avrundas till närmaste hela euro samt de i 11 §, 16 § 3 mom., 28 § 6 mom. och 53 § 5 mom. angivna beloppen avrundas till närmaste hela tio euro.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Vid tillämpningen av denna lag skall de i 10 § 2 mom. och 12 § 1 mom. angivna beloppen motsvara indexnivån 2004.

Helsingfors den 18 november 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Tuula Haatainen*

Lag**om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 20 augusti 1948 om olycksfallsförsäkring (608/1948) 41 e § 3 mom., sådant det lyder i lag 1204/1996,

ändras 10, 12 och 29 a §, 35 § 2 mom., 38 § 1, 2 och 4 mom., 53 h § och 60 § 1 mom., av dem 10 § sådan den lyder i nämnda lag 1204/1996 och i lag 483/2001, 12 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 1204/1996 samt i lagarna 723/2002 och 1365/2004, 29 a § sådan den lyder i nämnda lag 483/2001, 35 § 2 mom. och 53 h § sådana de lyder i nämnda lag 1204/1996, 38 § 1, 2 och 4 mom. sådana de lyder i lag 1373/2003 och 60 § 1 mom. sådant det lyder i nämnda lag 1365/2004, samt

fogas till lagen en ny 35 b och en ny 41 f § som följer:

Gällande lydelse

10 §

Arbetsgivaren är fri från sin försäkringsplikt, tills antalet arbetsdagar som han låtit utföra under kalenderåret överstiger 12. *Även en sådan arbetsgivare som inte är en sammanslutning eller stiftelse och som vid den senaste kommunalbeskattningen blivit påförd skatt för en inkomst av högst 571,84 euro, är fri från sin försäkringsplikt tills antalet arbetsdagar som han låtit utföra under ett kalenderår uppgår till mer än 30.*

Olycksfallsförsäkringsanstaltnas Förbund svarar för att ett olycksfall i arbete som har drabbat den som är anställd hos en arbetsgivare som avses i 1 mom. ersätts enligt denna lag *och med beaktande av 12 § 2 och 5 mom.*

12 §

En försäkringspliktig arbetsgivare skall själv upp till ett belopp av 167,50 euro betala skadestånd för varje olycksfall i arbetet, om inte försäkringen frivilligt har utsträckts till att omfatta också denna skadeståndsskyldighet. I försäkringsbrevet skall det alltid antecknas om arbetsgivaren har någon självrisk eller inte.

En arbetsgivare, som enligt 10 § är fri från försäkringsplikt, är likväl skyldig att

Föreslagen lydelse

10 §

Arbetsgivaren är fri från sin försäkringsplikt, tills antalet arbetsdagar som han låtit utföra under kalenderåret överstiger 12.

Olycksfallsförsäkringsanstaltnas Förbund svarar för att ett olycksfall i arbete som har drabbat den som är anställd hos en arbetsgivare som avses i 1 mom. ersätts enligt denna lag. *Olycksfallsförsäkringsanstaltnas Förbund har rätt att av arbetsgivaren återkräva ersättning som Förbundet betalat, dock högst 83,75 euro per olycksfall.*

12 §

En försäkringspliktig arbetsgivare skall själv upp till ett belopp av 167,50 euro betala skadestånd för varje olycksfall i arbete, om inte försäkringen frivilligt har utsträckts till att omfatta också denna skadeståndsskyldighet. I försäkringsbrevet skall det alltid antecknas om arbetsgivaren har någon självrisk eller inte. *Arbetsgivaren skall betala detta skadestånd utan dröjsmål efter det att försäkringsanstalten genom ett be-*

Gällande lydelse

betala i 1 mom. avsett skadestånd upp till ett belopp av 83,75 euro för varje olycksfall i arbetet.

Underlåter en arbetsgivare att betala ett i 1 mom. nämnt skadestånd eller uppstår det meningsskiljaktighet om skadeståndets belopp är den försäkringsanstalt hos vilken arbetaren har försäkrats för olycksfall i arbete skyldig att betala skadestånd enligt lag. Motsvarande skyldighet har Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund, om en arbetsgivare som avses i 2 mom. försummar sin skadeståndsskyldighet.

Försäkringsanstalten och Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund har rätt att av arbetsgivaren återkräva skadestånd som har betalats enligt 3 mom.

I 2 mom. av denna paragraf avsedd arbetsgivare kan dock för medellöshet, som styrkts enligt av socialministeriet fastställda grunder, fritagas från skyldigheten att erlagga skadestånd.

Arbetsgivaren skall betala ersättning enligt 1 och 2 mom. utan dröjsmål efter det att försäkringsanstalten genom ett beslut har ansett att olycksfallet skall ersättas enligt denna lag.

29 a §

Med avvikelse från vad som bestäms i 16 a kap. 9 § 4 mom. och 14 § 1 mom. lagen om försäkringsbolag skall samtycke ges till överlåtelse av ett i lagen om försäkringsbolag avsett försäkringsbolags försäkringsbestånd enligt denna lag eller en del av det, om överlåtelsen inte väsentligt försvagar de försäkrades skydd eller äventyrar verksamhetsförutsättningarna för försäkringssystemet enligt denna lag eller dess förmåga att klara av sina förpliktelser. Till samtycket kan fogas villkor som tryggar att förutsättningarna uppfylls.

Föreslagen lydelse

slut har ansett att olycksfallet skall ersättas enligt denna lag.

Underlåter en arbetsgivare att betala ett i 1 mom. avsett skadestånd eller uppstår det meningsskiljaktighet om skadeståndets belopp är den försäkringsanstalt hos vilken arbetaren har försäkrats för olycksfall i arbete skyldig att betala detta skadestånd i enlighet med lagen. *Försäkringsanstalten har rätt av arbetsgivaren återkräva skadestånd som den har betalat på detta sätt.*

29 a §

Utöver vad som i lagen om försäkringsbolag föreskrivs om Försäkringsinspektionens rätt att förbjuda försäkringsbolags fusion, delning, flyttning av hemort och överlåtelse av försäkringsbestånd, får Försäkringsinspektionen inte ge sitt samtycke till försäkringsbolags fusion, delning eller flyttning av hemort eller överlåtelse av försäkringsbestånd enligt denna lag, om en sådan åtgärd väsentligt försvagar de försäkrades skydd eller äventyrar verksamhetsförutsättningarna för försäkringssystemet enligt denna lag eller dess förmåga att klara sina förpliktelser. När Försäkringsinspektionen ger sitt samtycke kan den till samtycket foga villkor som tryggar att förutsättningarna uppfylls.

Försäkringsinspektionen skall innan ett sådant ärende som avses i 1 mom. avgörs vid behov begära utlåtande av arbetsgivarernas, arbetstagarnas och tjänstemännens viktigaste centralorganisationer om åtgär-

Det som bestäms i 1 mom. gäller i tillämpliga delar också förutsättningarna för samtycke enligt 64—66 § lagen om utländska försäkringsbolag.

35 §

Försäkringspremiernas kalkyleringsgrunder skall vara sådana att försäkringspremierna står i skälig proportion till de kostnader som försäkringarna medför, med beaktande av risken för olycksfall och yrkesjukdom i det arbete som försäkras. Om försäkringspremierna eller de skadestånd som betalas med stöd av försäkringen är tillräckligt höga, skall också försäkringstagarens egen olycksstatistik beaktas när försäkringspremierna bestäms (*specialtarifierad försäkring*). Ministeriet meddelar föreskrifter om klassificering av risker och bestämmande av försäkringspremierna enligt hur farligt yrket eller arbetet är samt om hur försäkringstagarens egen olycksstatistik skall beaktas när försäkringspremierna bestäms. Angående de förvärvsinkomster som skall inräknas i det lönebelopp som försäkringspremierna grundar sig på bestäms genom förordning.

dens inverkan på de allmänna förutsättningarna för verkställandet av försäkringssystemet enligt denna lag.

Det som bestäms i 1 och 2 mom. gäller i tillämpliga delar också förutsättningarna för samtycke enligt 64—66 § i lagen om utländska försäkringsbolag.

35 §

Försäkringspremiernas kalkyleringsgrunder skall vara sådana att försäkringspremierna står i skälig proportion till de kostnader som försäkringarna medför, med beaktande av risken för olycksfall och yrkesjukdom i det arbete som försäkras. Om försäkringspremierna eller de skadestånd som betalas med stöd av försäkringen är tillräckligt höga, skall också försäkringstagarens egen olycksstatistik beaktas när försäkringspremierna bestäms (*specialtarifierad försäkring*). *Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om klassificering av risker och bestämmande av försäkringspremierna enligt hur farligt yrket eller arbetet är samt om hur försäkringstagarens egen olycksstatistik skall beaktas när försäkringspremierna bestäms.*

35 b §

Förvärvsinkomster som skall inräknas i det lönebelopp som försäkringspremierna grundar sig på är den lön, resultatpremie eller annat vederlag som har betalats eller avtalats att betalas som ersättning för arbete. Ett sådant vederlag anses höra till förvärvsinkomsten också då det betalas till arbetstagaren av ett konkursbo, en sådan myndighet som enligt lönegarantilagen (866/1998) ansvarar för lånegarantin eller av någon annan betalare (ställföreträdande betalare) i stället för av arbetsgivaren. Till förvärvsinkomsten räknas också för arbetet utgående vederlag som har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av:

1) betjäningavgifter eller gåvor av allmänheten, som beaktas till samma belopp

Föreslagen lydelse

som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte annan tillförlitlig utredning om deras belopp presenteras,

2) dagpenning som betalas av en sjukkas-
sa enligt lagen om försäkringskassor och
som arbetstagaren erhåller i stället för lön
som betalas med stöd av lag, kollektivavtal
eller något annat avtal, eller av

3) stöd för privat vård av barn enligt la-
gen om stöd för hemvård och privat vård av
barn (1128/1996), eller något motsvarande
annat stöd som betalas av staten eller kom-
munen.

Som sådant vederlag för arbete som avses
i 1 mom. betraktas bland annat inte

1) personalförmån som tillhandahållits av
arbetsgivaren,

2) en ränteförmån för ett lån som erhållits
på grundval av ett anställningsförhållande,

3) en förmån som innefattar rätten att på
grundval av ett anställningsförhållande
teckna aktier eller andelar i ett samfund till
lägre pris än det gängse priset, om förmå-
nen kan utnyttjas av en majoritet av de an-
ställda,

4) en i 66 § i inkomstskattelagen
(1535/1992) avsedd förmån som uppkom-
mer genom användning av en anställnings-
option, eller en prestation som är baserad
på ett anställningsförhållande och som fast-
ställs enligt förändringen av värdet på ett
bolags aktier,

5) en premie som ges i form av sådana
aktier i arbetsgivarbolaget eller ett annat
bolag inom samma koncern eller inom en
annan motsvarande ekonomisk sam-
manslutning som noteras på en börs som är
underställd myndighetstillsyn, i form av en
placeringsdeposition eller på annat motsva-
rande sätt, eller helt eller delvis i form av
pengar i stället för aktier, förutsatt att vär-
det av den behållning premien ger beror på
hur värdet av aktierna utvecklas under en
period på minst ett år efter att premien ut-
lovas,

6) dagpenning eller någon annan ersätt-
ning för kostnader för arbetsresor,

7) lön för väntetid enligt 2 kap. 14 § 1
mom. i arbetsavtalslagen (55/2001),

8) en ersättning eller något annat ska-
destånd som betalas med anledning av att
ett arbetsavtal upphävs,

9) i personalfondslagen (814/1989) avsedda vinstpremieandelar som har överförs till en personalfond eller lyfts kontant, eller en fondandel som har lyfts ur personalfonden,

10) andelar som med stöd av bolagsstämmans beslut betalas till en arbetstagare i form av vinstutdelning eller som kontant vinstpremie, under förutsättning att den kontanta vinstpremien betalas till hela personalen och att syftet inte är att med hjälp av den ersätta det lönesystem som fastställts i ett kollektivavtal eller arbetsavtal, att grunderna för fastställandet av den kontanta vinstpremien överensstämmer med 2 § 2 mom. i personalfondslagen och att bolagets fria kapital är större än det sammanlagda beloppet av den kontanta vinstpremie som fastställs vid bolagsstämman och den utdelning som skall betalas till aktieägarna, och inte heller

11) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft.

I de situationer som avses i 2 mom. 10 punkten förutsätts dessutom att ett avtal som är bindande för arbetsgivaren inte har ingåtts beträffande betalningen av vinstpremie och att ägarna vid bolagsstämman fattar ett bindande beslut om utbetalning av kontant vinstpremie efter räkenskapsperiodens slut och att vinstpremien betalas därefter. En tilläggsförutsättning är att ärendet behandlas i enlighet med lagen om samarbete inom företag (725/1978) eller på något annat motsvarande sätt.

Närmare bestämmelser om de förvärvsinkomster som skall inräknas i det lönebelopp som ligger till grund för försäkringspremien utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

När en arbetstagare från Finland sänds utomlands för att arbeta eller när arbetstägaren anställs utomlands så att han eller hon omfattas av tillämpningsområdet för denna lag, betraktas den lön som skulle betalas för motsvarande arbete i Finland, med avvikelse från vad som föreskrivs i 1—2 mom., som förvärvsinkomst. Om motsvarande arbete inte finns i Finland, betraktas den lön som annars kan anses motsvara nämnda arbete som förvärvsinkomst.

Gällande lydelse

38 §

På en försenad försäkringspremie enligt denna lag skall arbetsgivaren för dröjsmålstiden betala årlig dröjsmålsränta enligt räntefoten i 4 § 1 mom. räntelagen (633/1982). En försäkringspremie som drivs in i utsökningsväg höjs med 10 procent i ett för allt. När en försäkringsanstalt lämnar en försäkringspremie till utsökning kan försäkringsanstalten dock i stället för förhöjningen på sin fordran bära upp en ovan nämnd dröjsmålsränta.

En försäkringsanstalt får inte påföra arbetsgivaren en försäkringspremie efter det att fem år har förflutit från det att utjämningspremien för försäkringsperioden förföll till betalning. Arbetsgivarens försäkringspremie som fastställts enligt denna lag och en på premien för tiden för betalningsdröjsmål beräknad dröjsmålsränta enligt 1 mom. och en förhöjning av försäkringspremien får sökas ut utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961).

En försäkringsanstalt och Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund får inte påföra en arbetsgivare eller en försäkringsanstalt en premie eller avgift enligt denna lag som grundar sig på 11 §, 12 § 3 mom., 38 b och 38 c § eller 41 b § 6 mom. eller någon annan därmed jämförbar premie eller avgift när tio år har förflutit från det att försäkringsanstalten eller Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund fick kännedom om grunden för premie- eller betalningsplikten. Om inte något annat bestäms i denna lag, får en sådan premie eller avgift inte uppbäras efter det att fem år har förflutit från det att den fastställdes.

41 e §

Försäkringsanstalten skall uppbevara de handlingar och uppgifter som ansluter sig till en försäkring eller ett skadeståndsären-

Föreslagen lydelse

38 §

På en försenad försäkringspremie enligt denna lag *och en avgift enligt 36 §* skall arbetsgivaren för dröjsmålstiden betala årlig dröjsmålsränta enligt räntefoten i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). En försäkringspremie som drivs in i utsökningsväg höjs med 10 procent i ett för allt. När en försäkringsanstalt lämnar en försäkringspremie till utsökning kan försäkringsanstalten dock i stället för förhöjningen på sin fordran bära upp en ovan nämnd dröjsmålsränta.

En försäkringsanstalt får inte påföra arbetsgivaren en försäkringspremie efter det att fem år har förflutit från det att utjämningspremien för försäkringsperioden förföll till betalning. Arbetsgivarens försäkringspremie som fastställts enligt denna lag och en på premien för tiden för betalningsdröjsmål beräknad årlig dröjsmålsränta enligt 1 mom. och en förhöjning av försäkringspremien får sökas ut utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961). *Verkställbara på samma sätt är de skadestånd och avgifter som arbetsgivaren skall betala enligt 10 § 2 mom. samt 11 och 36 §.*

En försäkringsanstalt och Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund får inte påföra en arbetsgivare eller en försäkringsanstalt en premie eller avgift enligt denna lag som grundar sig på *10 § 2 mom.*, 11 §, 12 § 2 mom., 38 b och 38 c § eller 41 b § 6 mom. eller någon annan därmed jämförbar premie eller avgift när tio år har förflutit från det att försäkringsanstalten eller Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund fick kännedom om grunden för premie- eller betalningsplikten. Om inte något annat bestäms i denna lag, får en sådan premie eller avgift inte uppbäras efter det att fem år har förflutit från det att den fastställdes.

(upphävs 3 mom.)

de som avses i denna lag så som Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund bestämmer på basis av allmänna anvisningar av ministeriet. Efter en tid som bestäms i de allmänna anvisningarna kan dock i stället för originalen av handlingarna och uppgifterna dessa registreras med anlitande av en metod som ministeriet har godkänt och varmed det ursprungliga sakinnehållet i handlingarna och uppgifterna på ett tillförlitligt sätt bevaras. Om inte något annat visas, skall uppgifter som har registrerats på detta sätt anses motsvara de ursprungliga.

41 f §

Försäkringsanstalten skall förvara de handlingar som ansluter sig till ordnandet av försäkringsskydd enligt denna lag eller ett skadeståndsärende på det sätt som föreskrivs i arkivlagen (831/1994). Om arkivverket inte har bestämt att handlingar skall förvaras varaktigt, skall försäkringsanstalten förvara handlingar och uppgifter enligt följande:

1) försäkringsansökan, försäkringsbrev, anmälan om uppsägning av försäkring och andra motsvarande handlingar och uppgifter om en försäkrings början, giltighet och upphörande, anmälan om olycksfall, utlåtanden, intyg, ställningstaganden och undersökningsresultat av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården beträffande den skadades hälsotillstånd, behov av hjälp, arbets- och funktionsförmåga, rehabilitering och död, uppgifter om den skadades och hans eller hennes förmånstagares inkomster, försäkringsanstaltens beslut om försäkring och skadestånd samt andra jämförbara handlingar och uppgifter som gäller förhållandena under vilka olyckan inträffat, rätt till skadestånd, skadestånd och skadeståndets upphörande i minst 100 år,

2) handlingar om sökande av ändring enligt denna lag i minst 50 år, om de inte enligt 1 punkten skall förvaras under en längre tid,

3) handlingar och uppgifter om ägandeförhållanden i försäkringstagarens företagsverksamhet, försäkringstagarens inkomster som inverkar på den årliga för-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

värvsinkomsten vid försäkring enligt 57 §, löner som försäkringstagaren betalar till arbetstagarna och som behövs för fastställande av försäkringspremien, försäkringstagarens olycksstatistik och andra grunder för bestämmandet av försäkringspremien, uppbörden av försäkringspremier, förbud att utbetala skadestånd samt försäkringsanstaltens regressrätt i minst 10 år,

4) övriga handlingar som gäller verkställandet av denna lag i minst sex år.

Förvaringstiden för handlingar och uppgifter som gäller skadestånd enligt denna lag börjar från och med att anmälan om olycksfallet har inkommit till försäkringsanstalten eller att ärendet anhängiggjorts på något annat sätt. Förvaringstiden för en handling eller uppgift som ansluter sig till en försäkring som tecknats enligt denna lag börjar från och med att handlingen eller uppgiften inkommit till försäkringsanstalten.

Genom social- och hälsovårdsministeriets förordning kan föreskrivas om en sådan metod för lagringen av handlingar och uppgifter som bevarar sakinnehållet i handlingarna och uppgifterna på ett tillförlitligt sätt. Om inte något annat visas, anses handlingar och uppgifter som lagras på detta sätt motsvara de ursprungliga.

53 h §

Vad detta kapitel föreskriver om försäkringsanstaltens beslut gäller i tillämpliga delar beslut som Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund meddelar med stöd av denna lag. Försäkringsanstalten får dock inte söka ändring genom besvär i ett beslut som Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund eller en besvärsinstans har meddelat med stöd av 41 b § 1—4 mom.

53 h §

Vad detta kapitel föreskriver om försäkringsanstaltens beslut gäller i tillämpliga delar beslut som Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund meddelar med stöd av denna lag. Försäkringsanstalten får dock inte söka ändring genom besvär i ett beslut som Olycksfallsförsäkringsanstalternas Förbund eller en besvärsinstans har meddelat med stöd av 41 b § 1—5 mom.

60 §

De belopp som avses i 11 § och 12 § 1 och 2 mom., 28 § 6 mom., 35 a §, 53 § 5 mom. och 60 a § 4 mom. justeras kalenderårsvis med den lönekoeficient som anges i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare, och de belopp som avses i 16 § 3 mom., 20 § 2—4 mom. och 20 a § 2—4 mom. juste-

60 §

De belopp som avses i 10 § 2 mom., 11 §, 12 § 1 mom., 28 § 6 mom., 35 a §, 53 § 5 mom. och 60 a § 4 mom. justeras kalenderårsvis med den lönekoeficient som anges i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare, och de belopp som avses i 16 § 3 mom., 20 § 2—4 mom. och 20 a § 2—4 mom. juste-

ras kalenderårsvis med det arbetspensionsindex som anges i 9 § i lagen om pension för arbetstagare. De justerade beloppen avrundas så att de i 20 § 2—4 mom., 20 a § 2—4 mom. och 60 a § 4 mom. angivna beloppen avrundas till närmaste cent, de i 12 § 1 och 2 mom. och 35 a § angivna beloppen avrundas till närmaste hela euro samt de i 11 §, 16 § 3 mom., 28 § 6 mom. och 53 § 5 mom. angivna beloppen avrundas till närmaste hela tio euro.

ras kalenderårsvis med det arbetspensionsindex som anges i 9 § i lagen om pension för arbetstagare. De justerade beloppen avrundas så att de i 20 § 2—4 mom., 20 a § 2—4 mom. och 60 a § 4 mom. angivna beloppen avrundas till närmaste cent, de i 10 § 2 mom., 12 § 1 mom. och 35 a § angivna beloppen avrundas till närmaste hela euro samt de i 11 §, 16 § 3 mom., 28 § 6 mom. och 53 § 5 mom. angivna beloppen avrundas till närmaste hela tio euro.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Vid tillämpningen av denna lag skall de i 10 § 2 mom. och 12 § 1 mom. angivna beloppen motsvara indexnivån 2004.
